



KLUB FILATELISTOV 54-01 KOŠICE

KOŠICE VO FILATELII

15

DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY
A FILATELIE

KOŠICE 18.12.2004

KOŠICE, Dóm, akvarel – pohľadnica 1920



Obsah

Košické výstavy (XII)	2
Lístky pre bezplatný poštový styk	8
Rozličné spôsoby prepravy poštových zásielok	15
R-nálepky s čiarovým kódom (RNCK) košických pôšt (a okolia)	22
Pošty zabraného územia v roku 1938. Abovská župa	32
Košické príležitostné tlače a pečiatky (2004)	33
Scotus Viator a R. L. Stevenson	46
A zase vás prosím o pomoc	48
Poštová história	49
Kongres mladých filatelistov Slovenska 7. a 7. mája 2004	54
Naši jubilanti	57
Dohoda o spolupráci medzi STM Košice a KF 54-01 Košice	59

Vážení priatelia,

Pätnáste číslo zborníka Košice vo filatelii je súčasne aj pätnásťročným jubileom vzdelávania košických filatelistov prostredníctvom písaného slova.

„Práve toto mal výbor KF na zreteli, keď prijal koncepciu na skvalitnenie činnosti na úseku informovanosti a odborného vzdelávania svojich členov na roky 1989 – 1993 formou interných klubových publikácií... Zošit bude vydaný každý rok k 18. decembru a dostane ho každý člen ako prémii za symbolický poplatok ku Dňu česko-slovenskej poštovej známky. Obsahové zameranie jednotlivých ročných zošitov bude okrem súboru poznatkov zameraných na košickú filateliu aj určitým metodickým návodom, inšpiráciou, ako budovať filatelistickú zbierku, regionálny exponát...“

Ak sa pokúsime porovnať vtedajšie predsavzatia redakčného kolektívu so súčasným stavom, môžeme azda vysloviť aj spokojnosť s dosiahnutým, hoci sme v úvodných príhovoroch k jednotlivým číslam zborníka upozorňovali na nové možnosti skvalitnenia obsahu periodika. Niektoré návrhy sa podarilo realizovať, ostávajúce sa môžu uplatniť v dnešných podmienkach a v nasledujúcich rokoch.

Jednoznačným úspechom je formálna stránka periodika, keď sa z 20 stranového zošita stal graficky vkusný 60 stranový zborník. Vďaka patrí všetkým, ktorí sa na tvorbe zborníka Košice vo filatelii podieľali a budú podieľať a tým tiež prispejú k ďalšiemu rozvoju košickej filatelie.

Nech sa nám spoločná práca darí aj v nasledujúcich rokoch

Výbor KF 54-01
a redakčná rada

KOŠICKÉ VÝSTAVY (XII)

(SÚHRN 1928 - 1990)

Týmto príspevkom končím so seriálom o filatelistických výstavách v Košiciach. Pôvodne som uvažoval, že ho nazvem záverom. Uvážil som ale, že súhrn za roky 1928 - 1990 bude asi vhodnejší, lebo košickí filatelisti pokračovali vo vystavovateľskej aktivite aj po roku 1990. O tom ale už napísali a budú písať iní.

V čísle 3 zborníka KOŠICE VO FILATELII vydanom v roku 1991 som začal so seriálom. Doporučili mi, aby som pokračoval a napísal podrobnejšie informácie o týchto výstavách. Pokúsil som sa o to. Zdroje som získaval hlavne z katalógov, bulletínov a ďalších materiálov vydaných k týmto výstavám. Tiež z ústnych informácií pamätníkov alebo usporiadateľov týchto výstav. Seriál som začal výstavami usporiadanými v rokoch 1988 - 1990, ktoré som zažil a o ktorých som mal najviac informácií. Postupoval som ku starším výstavám a doplňoval si údaje o nich. Hoci nie je to obvyklý systém ale osvedčil sa mi. Seriál môže prispieť do histórie filatelie v Košiciach.

Až dodatočne sa mi podarilo získať ďalšie dôležité údaje o družobnej výstave Košice - České Budějovice o ktorej som informoval v bulletíne č.12 z roku 2002. Uvádzam ich už po doplnení v tomto poslednom príspevku. Obrazové prílohy preto už neopakujem.

I. Družobná výstava poštových známok mládeže KOŠICE - ČESKÉ BUDĚJOVICE (6. - 13. 1. 1974)

Propagačnú nesúťažnú výstavu družobných KMF V 315 z Košíc vedeným MVDr. A. Bárdom, CSc. a KMF z Českých Budějovic vedeným J.Kohoutom usporiadal KMF V 315 v Košiciach. Inštalovali ju v Spoločenskom pavilóne Východoslovenských železiarní (ďalej len VSŽ) v Košiciach na Triede Slovenského národného povstania.

Vystavených bolo 20 exponátov z nich polovica patrila košickým a polovica budějovickým mladým filatelistom.

Cieľ propagovať činnosť KMF a ukázať výsledky vo forme výstavných exponátov sa splnil. Navyiac mohli návštevníci porovnať tematické zameranie a úroveň exponátov košických a českobudějovických vystavovateľov. Po výstave sa prihlásili ďalšie deti do KMF. K úspechu výstavy patrí aj to, že bola prenesená i do Moldavy nad Bodvou.

Ako vznikla družba mladých filatelistov Košice - České Budějovice? Košickí mladí filatelisti sa zúčastnili v lete 1972 na pozvanie KMF z Českých Budějovic na filatelistickom mládežníckom tábore v Českých Budějoviciach. Tu vznikla myšlienka na vzájomnú družbu, hlavne na spoločných družobných výstavách mladých filatelistov a filatelistických mládežníckych táboroch.

Organizátori výstavy vydali katalóg formátu A 5 s počtom 12 strán. Obsahoval informácie o čestnom predsedníctve, výstavnom výbore, rozhodcovskom zbere, výstavný poriadok a program výstavy. Boli tu prihovory predsedu KF 10-01 Ing. Š. Kassaya a riaditeľa ZK ROH VSŽ P. Šelméciho. O histórii českobudějovického KMF napísal jeho vedúci Z. Kohout a rovnako o KMF V 315 jeho vedúci MVDr. A. Bárd. Nechýbal tu tiež zoznam 25 exponátov.

Predsedom organizačného výboru bol MVDr. A. Bárd, vedúcim propagačného a tlačového odboru G. Moyš, vedúci výstavného odboru Ing. I. Ščasný, vedúci technického odboru F. Čížik, vedúci spoločenského odboru J. Mikláš, vedúci filatelistického odboru J. Debnár a člen J. Šipoš.

Rozhodcovskému zboru predsedal J. Kovács.

Pre možnosť použitia na posielanie pozdravov a na pamiatku nechali vytlačiť lístok (bez natlačenej známky). Na ľavej strane má v hornej ľavej časti emblém VSŽ zobrazujúci obrysy oceliarskeho konvertora a valcovaciu stolicu na výrobu plechov, ako hlavného výrobku tohoto podniku. Po obvode je „6. - 13. 1. 1974 KOŠICE ČESKÉ BUDĚJOVICE.“ Na pravej časti je natlačené zúbkovanie. Pod týmto je názov výstavy „I. DRUŽOBNÁ VÝSTAVA POŠTOVÝCH ZNÁMOK MLÁDEŽE KOŠICE - ČESKÉ BUDĚJOVICE.“ Na pravej strane lístka sú adresné riadky. Tlač bola v čiernej farbe.

Príležitostná poštová pečiatka nebola. Organizátori používali na opečiatkovanie na pamiatku okrúhlu gumovú pečiatku (kašet), ktorú navrhol Ing. M. Ščasný. Bol na nej emblém VSŽ a po obvode názov výstavy.

Nepodarilo sa zistiť, či boli k výstave plagát, medaila a diplom. Pravdepodobne diplom bol.

Doplňte si preto údaje v č. 12 na stranách 3 a 4.

Nedopatrením sa nedostala do zborníka č.4 tiež táto informácia o propagačnej výstave v roku 1988. Pre úplnosť ju uvádzam teraz tu.

Propagačná výstava poštových známok (30.9.-1.10.1988)

Nesúťažnú výstavu usporiadal KF 54-29 Dr. Vavra Šrobára v Obvodnom kultúrnom stredisku Hornád na Národnej triede k 58. ročníku Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach. Cieľom bolo aj propagovanie filatelie, ako ušľachtilej a kultúrnej záľuby a tiež získanie ďalších členov do KF.

Predsedom organizačného výboru bol PhDr. K. Špefuch. Vystavené boli len 4 exponáty košických filatelistov.

Organizátori vydali 10 obalov známkových zošitkov. Poštové známky v nich nalepené neboli. Oddôvodňovali to tak, že kto chce, môže si známky do nich nalepiť.

Skôr to asi bolo preto, lebo by náklady na známky v nich nalepené neúmerne zvýšili cenu týchto kompletných zošitkov. Obaly boli vytlačené ofsetom v čiernej farbe na farebné kartónové papiere rozmerov 207 mm x 61 mm. Papiere mali 5 farieb: bielu, žltú, zelenú, modrú a červenú. Na prvej strane obalu bol nápis: Propagačná výstava poštových známok. Medzi 4 vľajúcimi zástavami z dvoch strán je silueta bežca s ratolesťou a dátumom 2.10.1988 (dátum maratónu). Okolo sochy je kruhový nápis: 58. Medzinárodný maratón mieru. Po stranách je ďalší text: ObKS KOŠICE I HORNÁD 30.9.-1.10. 2.10.1988 5 Kčs 10 kusov á 0,50 Kčs. Ostatné strany neboli potlačené. Návrh vypracoval V. Gaál.



Rovnaký text a obraz i 5 farieb papiera mali obaly na 5 kusov poštových známok hodnoty 1 Kčs. Z každej farby vydali po 50 kusov na známky 0,50 Kčs a rovnako po 50 kusov na známky 1 Kčs. Časť obalov dal vydávateľ k dispozícii pošte Košice I, ktorá do nich nalepila poštové známky príslušnej hodnoty. Pošta ich predávala počas pečiatkovania príležitostnou poštovou pečiatkou k 58. ročníku Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach. Opečiatkovali aj tieto obaly. K výstave bolo vydaných 5 plagátov formátu A 4.

V ďalšej časti uvádzam prehľad o výstavách, ktorý som doplnil aj o informácie získané v priebehu uplynulých rokov. Na zostručenie údajov o výstavách som použil nasledujúce číslovanie a skratky, aby sa text zbytočne neopakoval. Stručné údaje však dávajú základné informácie o každej výstave.

1. Názov výstavy a druh výstavy: súťažná /S/, nesúťažná /N/.
2. Termín trvania výstavy.
3. Miesto konania výstavy.
4. Predseda organizačného (výstavného) výboru.
5. Počet vystavených exponátov:

- 5a. počet exponátov dospelých, /v zátvorke z nich košické exponáty/,
- 5b. počet exponátov mladých filatelistov, /v zátvorke z nich košické exponáty/.
6. Výstavné publikácie, /v zátvorke počet strán/.
- 7a. príležitostná poštová pečiatka - PPP a pošta,
- 7b. príležitostná gumová nie poštová pečiatka (kašet)- PGP.
8. Príležitostná rekomandačná nálepka - PRN.
9. 9a. prítláče na poštových lístkoch - PPL,
- 9b. prítláče na lístkoch - PL,
- 9c. prítláče na celinových obáľkach - PCOB,
- 9d. prítláče na obáľkach - PO,
- 9e. analogická pohľadnica - KM,
- 9f. iné
/v zátvorke je počet druhov/.
10. Známkové zošitky - ZZ /v zátvorke je počet druhov/.
11. Pamätný list /v zátvorke je počet druhov/.
12. Príležitostná tlač - PT /v zátvorke je počet druhov/.
13. Plagát, leták /v zátvorke je počet druhov/.
14. Medaila, plaketa.

Ak nie je údaj overený, ale sa predpokladá, je za ním ?. Otáznik v zátvorke znamená, že nie je známy ich počet.

1. I. výstava poštových známok pre východné Slovensko a Podkarpatskú Rus /N/ + 21.-28.10.1928 + Východoslovenské múzeum + 4. ? + 5a. 182/?/ + 6. katalóg slovensko - česko-maďarský /?/ + 7a. PPP Košice 4 + 13. plagát.

2. Celokrajinská filatelistická výstava /N/ + 11.-14.11.1943 + Levočský dom + 4. Dr. M.Pajor + 5a. 31 /20/ + 5b. 46 /14/ + 6k. katalóg v maďarčine /22/ + 7a. PPP Kassa 1, Kassa 2, Kassa 3, Kassa 4 + 9a. PL /3/ + 9f. pohľadnica /1/ + 11. plagát /1/.

3. Krajinská filatelistická výstava poštových známok /N/ + 3.-11.11.1951 + Dom mládeže + 4. J.Kovács + 5a. 18 /10/, 5b. 12 /12/ + 6. zoznam exponátov /4/ + 7a. PPP Košice 1, 7b. /1/ + 9b. /1/ + 11. PLI /1/ + plagát /1/.

4. Výstava sovietskych poštových známok /N/ + 1958 + Mestská knižnica pre mládež + J.Kovács + 5. ? + 6. zoznam exponátov + 7b. PGP + 9b. PL /1/ + 13. plagát /?/.

5. Výstava poštových známok mladých filatelistov /N/ 4.-12.11.1972 + Východoslovenské múzeum + 4. J.Kovács + 5. ? + 6. zoznam exponátov + 7a. PGP + 9b. PL /1/ + plagát /?/.

6. Výstava poštových známok Košice '72 /N/ 14.-22.12.1972 + Východoslovenské múzeum + 4. ? + 5a. 18 ? 5b. ? + 6. zoznam exponátov /?/.

7. I. družobná výstava poštových známok mládeže Košice - České Budějovice /N/ + 6.-13.1.1974 + Spoločenský pavilón VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd + 5b. 20 /10/ + 6. katalóg /12/ + 7b. PGP + 9b. PL /1/ + 13. plagát /?/.

8. **I. tematická výstava poštových známok HIPOFILA '74 /N/** 29.9.-6.10.1974 + Spoločenský pavilón VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd + 5a. 10 /4/, 5b. 9 /6/ + 6. katalóg /16/ + 7a. PPP Košice 1, 7b. PGP + 9b. PL /2/ + 13. plagát /1/.
9. **I. družobná výstava poštových známok Košice - Eger '74 /S/** 7.-15.12.1974 + Východoslovenské múzeum + 4. E.Hudák + 5a. 21 /9/, 5b. 10 /10/ + 6. katalóg /3/ + 7a. PPP Košice 1, 7b. PGP + 9b. PL /2/ + 13. plagát /1/ + 14. plaketu vydal KF v Egeri.
10. **VI. celoslovenská výstava poštových známok mládeže JUNIORFILA '75 /S/** + 31.8.-14.9.1975 + Dom odborov VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd + 5b. 136 /40/ + 6. bulletin 1,2 /16/, katalóg /64/ + 7a. PPP Košice 1 + 9b. PL /1/, 9d. PO /2/ + 9f. vstupenka s prílohou + 13. plagát /1/.
11. **Výstava poštových známok mladých filatelistov /N/** + 6.-13.11.1976 + Osvetové stredisko mesta Košíc + 4. J.Kovács + 5a. 14 /12/, 5b. 10 /10/ + 6. katalóg /10/ + 7b. PGP + 9b. PL /1/ + plagát ?
12. **I. propagačná výstava poštových známok MONTOFILA Košice 1975 /N/** + 20.-27.11.1975 + ZK ROH n.p. Montostav + Ing. L.Gööz + 5a. 5 /5/.
13. **II. propagačná výstava poštových známok MONTOFILA 1976 /N/** + 24.-26.11.1976 + ZK ROH n.p. Montostav + 4. Ing. L.Gööz + 5a. 11 /11/ + 5b. 2 /2/ + 6. informačný list /8/.
14. **Mestská výstava poštových známok /S/** + 18.-25.12.1977 + Dom odborov VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd, CSc. + 5a. 17 /12/ 5b. 34 /21/ + 6. katalóg /24/ + 9a. PPL /1/.
15. **Krajská výstava poštových známok Košice '78 /S/** + 26.2.-12.3.1978 + Dom odborov VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd, CSc. + 5a. 17 /11/, 5b. 27 /16/ + 6. katalóg /30/ + 7a. PPP Košice 1 + 9a. PPL /2/, 9c. PCOB /1/, 9f. vstupenka s prílohou /1/.
16. **III. družobná výstava poštových známok Košice - Eger /S/** + 21.-28.5.1978 + Dom odborov VSŽ + 4. Ing. D.Labanc + 5a. 24 /11/, 5b. 16 /14/ + 6. katalóg /28/ + 7a. PPP Košice 1 + 9a. PPL /4/, 9c. PCOB /3/, 9d. PO /3/ + 13. plagát /1/ + 14. medaila.
17. **II. tematická výstava poštových známok HIPOFILA '78 Košice /S/** + 5.-12.11. 1978 + Dom odborov VSŽ + 4. Ing. D.Labanc + 5a. 9 /5/, 5b. 14 /6/ + 6. katalóg /20/ + 9a. PPL /1/, 9c. KM /3/, 9f. vstupenka s prílohou /1/ + 13. plagát /1/ + 14. medaila.
18. **III. propagačná výstava poštových známok MONTOFILA Košice 1970 /N/** + 27.11.-3.12.1970 + Osvetové stredisko mesta Košíc + 4. Ing. L.Gööz + 5a. 11 /4/, + 6 informačný buletín /8/ + 13 plagát /1/.
19. **Výstava poštových známok s medzinárodnou účasťou MONTANOFILA '79 Zlatá Idka /S/** + 30.3-8.4.1979 + Dom kultúry Zlatá Idka a Dom odborov VSŽ + 4. Ing. D.Labanc + 5a. 31 /9/, 5b. 8 /6/ + 6. katalóg /76/ + bulletin /32/ + 7a. PPP Zlatá Idka + 9a. /11 ?/, 9c. /12 ?/ + 13. plagát /1/ + 14. medaila /tombak-striebro/.

- 20. IV. propagačná výstava poštových známok MONTOFILA Košice 1979 /N/** + 8.-10.11.1979 + Závodný klub ROH Montostav + 4. Ing. L.Gőöz + 5a. 7 /7/ 5b. 2 /2/.
- 21. Mestská výstava poštových známok mladých filatelistov Košice /N/** + 2.-9.12.1979 + Dom odborov VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd, CSc. + 5a. 2 /2/, 5b. 18 /18/ + 6. katalóg /16/.
- 22. Národná výstava poštových známok Košice '80 /S/** + 2.-9.11.1980 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. Ing. P.Leukanič, CSc. + 5a. 73 /14/ 5b. 50 /15/ + 6. bulletin 1,2,3 /32/, katalóg /54/, publikácia Evinic D.: Strojové pečiatky /14/ + 7a. PPP Košice 1 + 8. PRN + 9d. PO /6/, 9f. vstupenka s prílohou + 12. PLI /1/ + 13. plagát /1/ + 14. medaila.
- 23. 8. Národná výstava poštových známok mladých filatelistov JUNIORFILA '82 Košice /S/** + 30.5.-6.6.1982 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd,CSc. + 5b. 89 /21/ + 6. katalóg /40/ + 7. PPP Košice 1 + 9d. PO /3/ + 13. plagát /1/ + 14 medaila.
- 24. V. družobná výstava poštových známok Košice - Eger '82 /S/** + 21.-28.11.1982 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. Ing. P.Leukanič, CSc. + 5a. 49 /16/, 5b. 14 /13/ + 6. bulletin /8/, katalóg /24/ + 7a. PPP Košice 1 + 9c. PO /1/ + 12. PT /1/ + 13. plagát /1/.
- 25. Medzištátna výstava poštových známok ČSSR - MER /S/** + 20.-27.11.1983 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. Ing. P.Leukanič,CSc. + 5a. 79 /7/, 5b. 20 /4/ + 6. bulletin 1,2 /16/, katalóg /32/ + 7a. PPP Košice 1 + 8. PRN + 9d. PO /2/, 9f. príležitostná poštová dopisnica /1/ + 12. PT /1/ + 13. plagát /1/ + medaila.
- 26. Oblastná filatelická výstava Košice '84 /S/** + 22.-29.4.1984 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd,CSc. + 5a. 22 /15/, 5b. 72 /16/ + 6. bulletin /8/, katalóg /24/ + 7a. PPP Košice 1 + 9d. PO /2/ + 12. PT /1/ + 13. plagát /1/.
- 27. Oblastná výstava poštových známok Košice 1985 /S/** + 17.-24.3.1985 + Dom Československo-sovietskeho priateľstva + 4. PhDr. V.Chmelár + 5a. 10 /5/, 5b. 16 /8/ + 6. katalóg /12/ + 7a. PPP Košice 1 + 9b. PL /2/.
- 28. Krajská filatelická výstava Košice '85 /S/** + 4.-11.8.1985 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. MVDr. I.Maraček,CSc. + 5a. 32 /12/, 5b. 22 /15/ + 6. katalóg /24/ + 7a. PPP Košice 1 + 9d. PO /2/.
- 29. I. celoslovenská prehliadka nových exponátov poštových známok Košice '86 /S/** + 23.-30.3.1986 + Dom kultúry ROH VSŽ + Ing. P.Leukanič, CSc. + 5a. 70 /10/, 5b. 110 /10/ + 6 katalóg /20/ + 7. PPP Košice 1 + 9d. PO /3/.
- 30. Medzinárodná výstava poštových známok mladých filatelistov JUNIORSOC-FILEX 1987 /S/** + 13.-21.6.1987 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. MVDr. A.Bárd,CSc. + 5b. 80 /2/ + 6. katalóg /44/, zoznam exponátov /16/ + 7a. PPP Košice 1 + 9c. PCOB /2/, 9d. PO /2/, 9f. taška s emblémom výstavy + 13. plagát /1/ + 14. medaila.
- 31. Družobná výstava poštových známok Košice - Užhorod /N/** + 21.-25.10.1987 + Dom kultúry ROH VSŽ + Ing. P.Leukanič,CSc. + 5a. 15 /3/, 5b. 13 /11/ + 6. katalóg /12/.

32. Propagačná výstava poštových známok /N/ + 30.9.-1.10.1988 + Obvodné kultúrne stredisko Hornád + PhDr. K.Špeťuch + 5a. 4 /4/ + 10. ZZ /10/ + 13. plagát /5/.

33. VII. družobná výstava poštových známok Košice - Eger - Miskolc /S/ + 5.-13.11.1988 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. D.Evinic + 5a. 35 /22/, 5b. 10 /7/ + 6. bulletin /4/, katalóg /36/ + 7a. PPP Košice 1 + 9. PO /3/ + 10. ZZ /10/ + 13. plagát /1/ + 14. medaila z umelej hmoty.

34. I. filatelistický salón Košice '89 - Prehliadka filatelistických exponátov /N/ + 27.9.-11.10.1989 + Obvodné kultúrne stredisko Hornád + 4. PhDr. K.Špeťuch + 5a. 12 /12/ + 10. ZZ /16/ + 13 plagát /5/.

35. Krajská filatelistická výstava Košice 1990 /S/ + 17.-20.11.1990 + Dom kultúry ROH VSŽ + 4. PhDr. V.Chmelár + 5a. 23 /8/, 5b. 17 /5/ + 6. zoznam exponátov /4/ + 7a. PPP Košice 1 + 9c. PCOB /3/ + 13. leták /1/.

V závere tohoto súhrnu a celého seriálu chcem poďakovať tým mojim filatelistickým priateľom, ktorí mi poskytli do seriálu údaje a materiály. Na prvom mieste veľmi ďakujem MVDr. Alexandrovi Bårdovi, CSc. Ďalej viacerým košickým filatelistom hlavne už nežijúcim Júliusovi Kováčovi a Ing. Pavlovi Leukaníčovi CSc. Tiež MUDr. Jurajovi Pálkovi, PhDr. Vladimírovi Chmelárovi, Dušanovi Evinicovi, Ernestovi Hudákov, Viliamovi Gaálovi, Ing. Ladislavovi Gőözovi a ďalším.

Ing. Ján Maniaček st.

Lístky pre bezplatný poštový styk

Vladimír Chmelár

Lístky pre bezplatný poštový styk majú pôvod v rakúskej časti habsburskej monarchie, v ktorej bolo nariadením c. k. ministerstva pôšt z 2.10.1865 povolené príslušníkom panovníckeho rodu a štátnym úradom odosielať poštové zásielky bez úhrady poštových poplatkov. Výnimkou boli súrne a doporučené zásielky, ktoré museli byť vyplatené poštovými známkami.

Potrebné formuláre pre bezplatný poštový styk si príslušné štátne úrady, inštitúcie v tomto období zabezpečovali vo vlastnej réžii až dovtedy, kým poštová správa nedala do používania od 15.10.1884 úradné lístky s oficiálnym názvom PORTOFREIE KORRESPONDENZKARTE v zmysle úradného rozhodnutia z 25.9.1884.

„Ako lístky bez výplatného môžu byť používané len formuláre vydané poštovou správou, ktoré sú vytlačené na bielom papieri a predávané v jednoduchom prevedení 25 kusov za 4 grajciare a dvojité 25 kusov za 8 grajciarov. K dostaniu

V medzivojnovom období sa predovšetkým z dôvodu výhodnosti pre oprávnených používateľov v hojnej miere uplatňovali tieto lístky v poštovom styku medzi úradmi navzájom, ale aj medzi ústrednými štátnymi úradmi a inštitúciami a stránkami. (Obr. 3-5).



Obr. 3



Obr. 4



Obr. 5

Lístky mali oficiálny charakter, boli vydávané jednak poštovou správou, alebo tiež ústrednými úradmi a organizáciami, ale vyskytujú sa aj lístky vydané iniciatívne oprávnenými používateľmi vo vlastnej rézii, teda neúradné, ale poštou akceptované a doručované adresátom. (Obr. 6).

Boli vydané aj dvojité lístky, s časťou určenou na odpoveď.

A práve v tejto situácii nastáva pre zberateľskú prax dilemma: Ktoré lístky sú pre potenciálneho záujemcu o tento zberateľský úsek poštovej histórie a poštovej prevádzky vhodné a plnohodnotné. Tu je na mieste záujemcovi o tento zberateľský úsek odporučiť, aby si sám definoval predmet zberateľského záujmu, aby si stanovil vlastné kritériá, ktoré uplatní pri identifikácii, klasifikácii a hodnote lístkov pre bezplatný poštový styk a rozhodol o ich zaradení do zbierky, resp. exponátu.



Obr. č. 6

Definícia by mala byť logická, jednoznačná a pragmatická, pretože absencia jasnej definície môže byť tiež dôvodom určitej rozpačitosti pri zbieraní a štúdiu lístkov bez výplatného a ich vhodnosti a opodstatnenosti zaradenia do zbierky pre potenciálneho záujemcu. Definícia by mohla znieť napr. aj takto: Každý lístok, ktorý pošta akceptovala, t. j. prevzala ho k doprave a doručeniu adresátovi, bez ohľadu na to, kto lístok vydal a vytlačil, ak má uvedený na adresnej

strane štátny znak, alebo monogram štátu, uvedený názov lístka a ostatné adjustačné prvky, ako napr. dôvod oslobodenia od poštovného, deliace linky adresnej časti a potrebné vysvetľujúce texty, atď., je zberateľsky plnohodnotný a vhodný k zaradeniu do zbierky. Za predpokladu vyhovujúcej a prijateľnej kvality formulára. Okrem vyššie uvedeného je možné brať do úvahy tiež formát lístka, druh papiera, prípadne si môže zberateľ určiť, či sa bude zaujímať len o lístky prešle poštou, alebo aj o nepoužité. (Obr. 7-8).



Obr. č. 7



Obr. č. 8

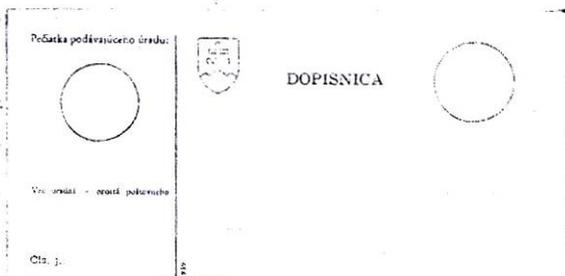
K analogickej situácii ako po prevrate v roku 1918 došlo v období pôsobnosti samostatnej poštovej správy Slovenského štátu v rokoch 1939-1945. Do používania boli dané ako predbežné, formuláre československej poštovej sprá-

vy s pretlačeníím čísl. štátneho znaku slovenským štátnym znakom, alebo rôznymi spôsobmi zakrytia, alebo prečiarknutia čísl. štátneho znaku. (Obr. 9).

Niektoré takto upravené /znárodnené/ listky boli používané tiež aj ako súbežné počas celej pôsobnosti samostatnej slovenskej poštovej správy a dokonca boli takto upravené používané aj po roku 1945 až do vypotrebovania, resp. až do ukončenia ich platnosti v prevádzke česko-slovenskej pošty. Formuláre vydané počas pôsobnosti samostatnej slovenskej poštovej správy v rokoch 1939-1945 boli po obnovení poštovej prevádzky v roku 1945 pretlačené riadkovou gumovou pečiatkou cez slovenský znak s textom ČESKO-SLOVENSKO, podobne, ako ostatné pôvodne slovenské poštové ceny. Používali sa však súčasne aj tie isté formuláre bez pretlače. (Obr. 10-12).



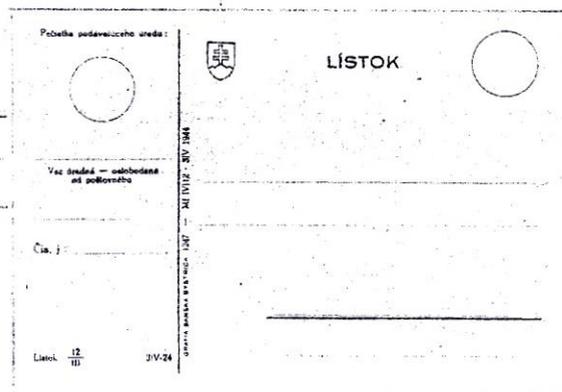
Obr. č. 9



Obr. č. 10

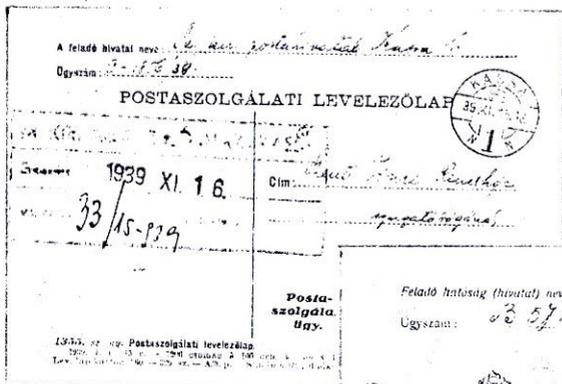


Obr. č. 11

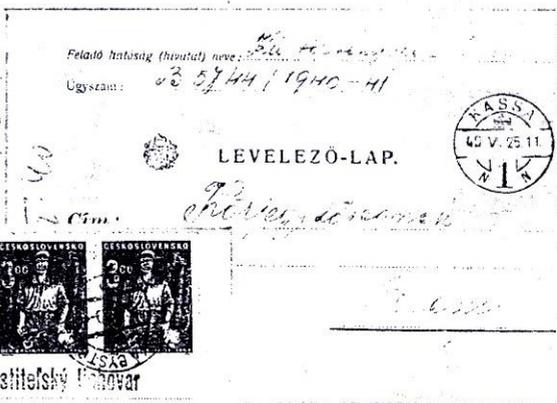


Obr. č. 12

V období rokov 1938-1945 bolo územie južného Slovenska v dôsledku Viedenskej arbitráže pod pôsobnosťou maďarskej poštovej správy, podobne aj časť východného Slovenska od marca 1939. Na tomto obsadenom území boli v platnosti maďarské poštové ceniny včítane formulárov pre bezplatný poštový styk. Považujeme za vhodné a opodstatnené zaradiť do zbierky aj lístky maďarskej poštovej správy, pretože boli platné a používané v rokoch 1938-1945 na území súčasného Slovenska. V tomto prípade však platí, že to môžu byť lístky bez výplatného vydané a platné v Maďarsku aj pred rokom 1938. (Obr. 13-14).



Obr. č. 13



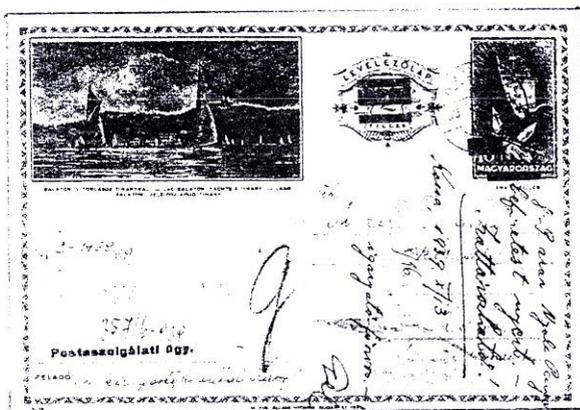
Obr. č. 14



Obr. č. 15

Po roku 1945 sa strácala opodstatnenosť používania lístkov pre bezplatný poštový styk, najmä v dôsledku zrušenia poštových zásielok bez výplatného od 1.12.1945 v zmysle uznesenia Povereníctva SNR pre poštu z 23.8.1945 uverejneného v Poštovom vestníku 21/1945, ako aj vydania služobných známok pre úradnú korešpondenciu koncom roka 1945 na území Slovenska. Používanie lístkov bez výplatného ešte určitý čas doznievalo v prevádzke pošty, v poslednej forme ako výpomocné poštové lístky, ale už museli byť riadne frankované. (Obr. 15)

Cieľom príspevku je okrem stručných informatívnych údajov o lístkoch pre bezplatný poštový styk aj snaha o vzbudenie záujmu venovať pozornosť takým dokladom poštovej prevádzky minulosti, ktoré neboli a nie sú predmetom dostatočného záujmu filatelistov, najmä poštových historikov, celinárov a mladých filatelistov v KMF, napriek tomu, že sa v prevádzke pošty na našom území bez prerušenia používali vyše 80 rokov. Možno by bolo vhodné a užitočné na stránkach odbornej filatelickej tlače iniciovať diskusiu k uvedenej problematike, včítane návrhu na spracovanie katalógu všetkých formulárov pre bezplatný poštový styk používaných na území Slovenska. V diskusii by sa mohli tiež riešiť aj otázky terminológie týchto formulárov, najmä, či sú to celiny, resp. celinové formuláre. Definícia celiny je jednoznačná, ak prijmeme názor, že celina je poštová cenina s natlačenou známkou. Lenže v definícii celiny sú aj údaje, že to môže byť tiež niečo, čo nahradzuje natlačenú známku, napr. symbol štátu vo forme štátneho znaku, emblému, monogramu, prípadne názvu formulára – LÍSTOK, ÚRADNÝ LÍSTOK, DOPISNICA, ÚRADNÁ DOPISNICA, LEVELEZÖLAP, POSTASZOLGÁLATI LEVELEZÖLAP, PORTOMENTES LEVELEZÖ-LAP a pod., alebo aj uvedená predajná cena na lístkoch vydaných poštovou správou.



Obr. č. 16

Vyskytujú sa však aj autentické doklady prevádzky pošty, ktoré niektorí, alebo aj žiadny z vyššie uvedených údajov /znakov/ neobsahujú, pritom vyhovovali a pine nahradili oficiálne formuláre pre bezplatný poštový styk vydané pre oprávnených používateľov poštovou správou. (Obr. 6)

Okrem lístkov pre bezplatný poštový styk bez natlačenej známky existuje aj výnimka – maďarský poštový lístok z roku 1935 s natlačenou známkou s nominálom 10+2 fillér, používaný aj na obsadenom území

južného Slovenska v rokoch 1938-1945. Nominálna hodnota, aj názov štátu na známke lístka boli pretlačené čiernou farbou a v ľavej dolnej časti lístka je prítlač s textom Postaszolgálati ügy. Týmto opatrením nadobudol lístok nulovú výplacnú hodnotu a bol používaný ako lístok bez výplacného. (Obr. 16)

V súčasnosti je všeobecne známe, že ubúda počet záujemcov o filatéliu a znižuje sa počet záujemcov o autentické doklady prevádzky pošty. Príbúda ponuka takých materiálov, ktoré si nevyžaduje prevádzka pošty a ktoré ani nemajú poštovú funkciu. Ich existencia je podmienená najmä záujmom komercie. Konečne, aj niektoré emisie a úpravy slovenských poštových známk, ktoré by mali mať predovšetkým poštovú a štátnopropagačnú funkciu, sú vydávané najmä pre filatelistické účely a pre služby poštovej prevádzky len sekundárne, alebo vôbec nie.

Domnievame sa a predpokladáme, že zbieranie a štúdium lístkov pre bezplatný poštový styk sa môže stať pri dostatočnej informovanosti a vhodnej propagácii zaujímavým zberateľským úsekom filatelie. Kluby filatelistov i krúžky mladých filatelistov môžu nájsť novú náplň pri rozširovaní svojich zberateľských záujmov a môžu pomôcť pri aktivizácii činnosti filatelistov, ak ich tradičný spôsob „filatelizovania“ dostatočne neuspokojuje a nemotivuje.

Literatúra:

1. Petrásek, J.: Celinové formuláre pro bezplatný poštovní styk. Kolín, 1987. 2 s.
2. Privitzer, I.: Úradné poštové lístky. In: Martinia 1994, č. 10.
3. Zberateľ, 1998, č. 3, str. 18-19.
4. Košice vo filatelii 2001, č. 11, s. 11 – 14.
5. Košice vo filatelii 2002, č. 13, s. 23 – 26.

Písané pre časopis Zberateľ a zborník Košice vo filatelii.

Rozličné spôsoby prepravy poštových zásielok.

Vývoj spoločnosti mal za následok potrebu výmeny správ medzi jej rozličnými zložkami. V začiatkoch sa správy odovzdávali ústnym spôsobom, ktorý sprostredkovali náhodné cestujúce osoby, ako boli obchodníci, vandrujúci tovariši, putujúci mnisi. V neskoršom období boli správy upravené do písomnej podoby, ale ich doprava od odosielateľa k adresátovi sa vykonávala obdobným spôsobom ako dovtedy. Rastúce množstvo prepravovaných správ si vynútilo zaviesť systém do prepravy správ. Cirkevné organizácie, panovníci, vyššia šľachta si na prepravu správ zriadili posolskú službu, ktorá nepravidelne ale cielene doručovala správy.

V prvej štvrtine 16.storočia začala na území dnešného Slovenska pôsobiť organizovaná poštová služba, v rámci ktorej sa už správa nedoručovala od odosielateľa k adresátovi iba jednou osobou, ale bola prepravovaná po poštových trasách a v miestach ich križovania, alebo odbočovania, sa podľa potreby prekladala z trasy na trasu. Pracovníci prepravujúci zásielky mali možnosť v určitých vzdialenostných odstupoch, v na to určených miestach meniť kone slúžiace jazdcom, alebo záprahu prepravujúcom zásielky. Pre organizovaný komplex služieb prepravujúcich správy a ďalšie zásielky sa vžil názov pošta. Začiatkom 18.storočia pošta dopravovala listy a menšie balíky, poslami na koňoch alebo ľahších vozoch. Rýchlu dopravu súrných a dôležitých listov zabezpečovala mimoriadna pošta nazývaná i štafeta. Dopravu osôb zabezpečovala extrapošta.

Rozmanitosť požiadaviek na poštové služby podnietil vznik rozličných druhov poštových zásielok. Listové zásielky slúžili na prepravu písomných správ a rozličných dokumentov. Cenné, peňažné listy slúžili na prepravu peňazí, alebo cenných papierov. Balíky slúžili na prepravu rozličných tovarov, mincí, cenných predmetov, živých alebo mŕtvych živočíchov. Na doručovanie peňazí boli v 19.storočí zavedené peňažné poukážky, ale ich ostatné spôsoby dopravy zostali zachované.

Zvýšenie počtu poštových zásielok si vyžiadalo i zväčšovanie počtu miest, kde ich bolo možné podávať na poštovú prepravu. Okrem miest s plným rozsahom pošto-

vých služieb – bežných pôšt, vznikli i poštové služobne s obmedzením rozsahom poštových služieb. Najznámejšími sú poštovne. Z ďalších poštových službiem považujem za potrebné spomenúť:

- Príležitostné pošty, ktoré boli zriaďované pri rozličných kultúrnych a spoločenských podujatiach. Mohli byť pevné, alebo mobilné.
- Ambulantné pošty. Tieto pracoviská prijímali poštové zásielky v obmedzenom rozsahu, miestach svojich zástavok. Ich hlavnou náplňou bolo spracovanie, triedenie poštových zásielok počas jazdy a ich odovzdávanie na výmenných miestach.
- Poľné pošty. Prijímali a vydávali obmedzené druhy poštových zásielok účastníkom vojenských konfliktov, alebo pri vojenských manévroch.

Poštové zásielky bolo možné podávať do poštových schránok, ak to ich charakter a rozmery umožňovali. Poštové schránky boli bežne umiestnené na uliciach, staničné umiestnené na železničných staniach. Obsah staničných schránok sa spracoval priamo vo vlakových poštách. Staničné schránky mali i zvláštne pečiatky. Väčšina ambulantných najmä vlakových pôšt mala schránky resp. otvory na vloženie poštových, hlavne listových zásielok.

Po prijatí poštových zásielok ich prijímacia pošta spracovala určeným spôsobom a postúpila na ďalšiu dopravu. Spracovanie bolo orientované spravidla na vytriedenie a sústreďenie zásielok určených na rôzne prepravné smery, s prihliadnutím na druh zásielky. Na tento účel mali poštové služobne vypracované tzv. kartovacie prehľady.

Dopravu poštových zásielok veľmi ovplyvňoval vývoj dopravných prostriedkov a ich praktické používanie. Podľa spôsobu dopravy poštových zásielok ich zberateľská prax rozlišuje hlavne s dôrazom na použité dopravné prostriedky. Podľa môjho názoru je potrebné pri určovaní spôsobu dopravy poštových zásielok prihliadať i na prostredie v ktorom sa premiestňovací proces uskutočňuje. Podľa prostredia je možné rozlíšiť nasledujúce spôsoby prepravy poštových zásielok:

1. Pozemná preprava.
2. Vodná preprava.
3. Vzdušná preprava.
4. Elektronická preprava.

1. Pozemná preprava.

- a) Peším poslom. Prepravu zabezpečovala jedna osoba, prípadne ich bolo i viac a poštové zásielky si odovzdávali štafetovým spôsobom po prekonaní určitej vzdialenosti. Hmotnosť prepravovaných poštových zásielok bola obmedzená.
- b) Jazdným poslom. Na prepravu pošty a jej doprovodu boli použité zvieratá. V našich končinách to boli hlavne kone. Poslovia si unavené kone mohli vymeniť na prepriahacích staniach, alebo ich získať v miestach, ktoré mali nariadené kone pre tento účel poskytovať. Tento spôsob výrazne urýchlil prepravu poštových zásielok. Jednou z najznámejších poštových trás s takouto dopravou pošty je americký „Pony expres“.
- c) Vozom. Na prepravu poštových zásielok boli používané rozličné vyhotovenia vozov, napr. kočiare. Vozy okrem listových zásielok dopravovali i balíkové zásielky a i osoby. Výhodou vozovej pošty bola väčšia hmotnosť prepravovaných zásielok a i pri niektorých druhov vozov pomerne veľká rýchlosť prepravy a pohodlie pre cestujúcich. U nás bola najvýznamnejšia trasa z Bratislavy do Košíc cez sever Slovenska. Kone ťahajúce vozy sa po prekonaní úsekov, ktoré záviseli od povahy terénu, vymieňali, prepriahali.

- d) Vlakom. Rozvoj železničnej dopravy mal priaznivý vplyv i na prepravné služby pošty. Vlakové pošty, zaradené v súpravách osobných vlakov, alebo rýchlikov okrem prepravy vykonávali i príjem a triedenie poštových zásielok. Spájali mnoho miest na trase železníc. Preprava pošty vlakmi bola zabezpečovaná vlakovými poštami, úložňami poštových zásielok na železnici - vydávanie a príjem pošty vykonávali zamestnanci železnice, úhmná preprava železničná – poštové zásielky sa naložili do vlaku spravidla do zvláštneho vagóna vo východzej stanici vlaku a vykladali sa na konečných staniaciach. Príjem poštových zásielok na niektorých železničných tratiach vykonávali sprievodcovia vlakov napr. Na trati Poprad – Štrbské Pleso. Tito sprievodcovia používali na tento účel zvláštne poštové pečiatky. Takto podané zásielky sú vzácne.
- e) Automobilom. Obdobne ako pri preprave vlakom i niektoré prepravy pošty automobilom na zástavkách prijímali poštové zásielky a triedili ich počas jazdy. Automobilová preprava pošty sa označovala i slovami „Cestné kurzy“. V súčasnosti je to najrozšírejší spôsob prepravy poštových zásielok u nás.
- f) Visutou lanovou dráhou. Tento na prvý pohľad exotický spôsob dopravy poštových zásielok bol viacero rokov realizovaný pomocou visutej lanovej dráhy Tatranská Lomnica - Lomnický štít. Touto lanovou dráhou boli dopravované poštové zásielky pre najvyššie položenú poštu v bývalom Československu – Lomnický štít.

2. Vodná preprava.

- a) Preprava hladinovými plavidlami – plachtenicami, parníkmi, motorovými loďami a rozličnými druhmi člnov. Využíva sa doteraz hlavne pri preprave ťažších poštových zásielok. Niektoré poštové zásielky podané na týchto plavidlách boli označené zvláštnymi pečiatkami, ktoré spravidla obsahovali názov plavidla. Na časti územia Slovenska premávala Dunajská lodná pošta, ktorá spájala Viedeň s Budapešťou.
- b) Preprava podhladinovými plavidlami – ponorkami, sa vykonávala veľmi zriedkavo a slúžila hlavne na dopravu správ pre spravodajské zložky.
- c) Použitie rozličných vodotesných puzdier do ktorých sa vkladali hlavne listové zásielky. Pri doprave na určené miesto sa využíval prúd rieky (Paríž), alebo morské prúdy (Tichomorské ostrovy).



Príležitostný poštový lístok k 100. výročiu trajektovej dopravy zaslaný z nórskej pošty Tromsø do Košice 17.6.1993

3. Vzdušná preprava.

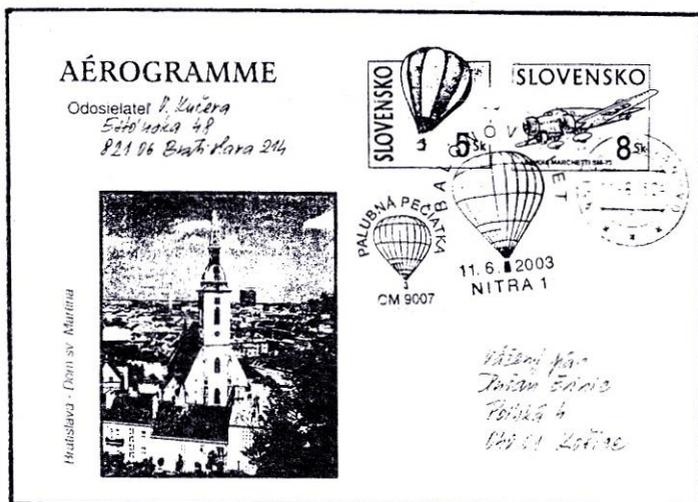
Tento spôsob prepravy poštových zásielok je medzi filatelistami veľmi obľúbený. Jeho zbieraním sa zaoberá zvláštna oblasť filatelie - aerofilatelia. Vzdušná preprava sa zabezpečovala :

- a) Pomocou technických prostriedkov.
- b) Využitím vtákov.

a) Vzdušná preprava pomocou technických prostriedkov.

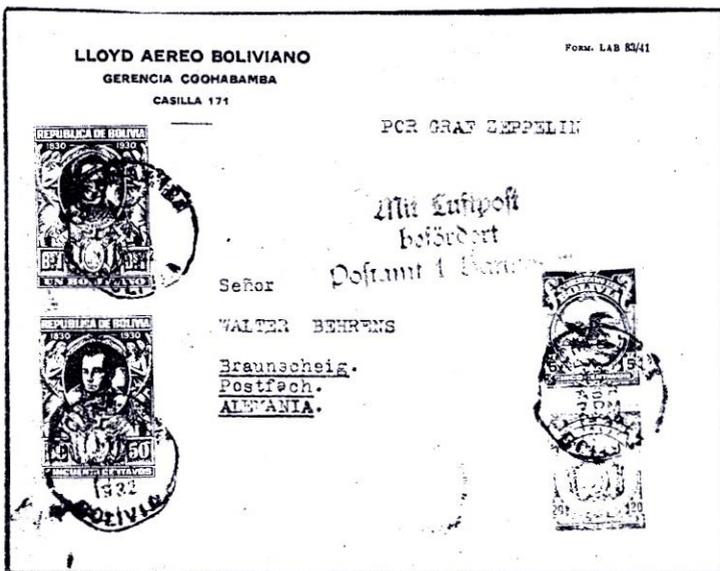
Na prepravu pošty bolo vzhľadom na prebiehajúci vývoj vzdušných dopravných prostriedkov použitých niekoľko druhov lietajúcich zariadení.

1. Balóny - praktické využitie prepravy pošty balónom bolo z obkľúčeného Paríža počas Prusko - Francúzskej vojny a počas 1. svetovej vojny z obkľúčenej pevnosti Przemysl. Doprava poštových zásielok týmto spôsobom bola veľmi nespoľahlivá, závisela od smeru a sily vetra. Balóny museli často pristáť i na nevhodných miestach. V nedávnej minulosti sa tento spôsob prepravy listových zásielok využíval hlavne pri filatelistických podujatiach.

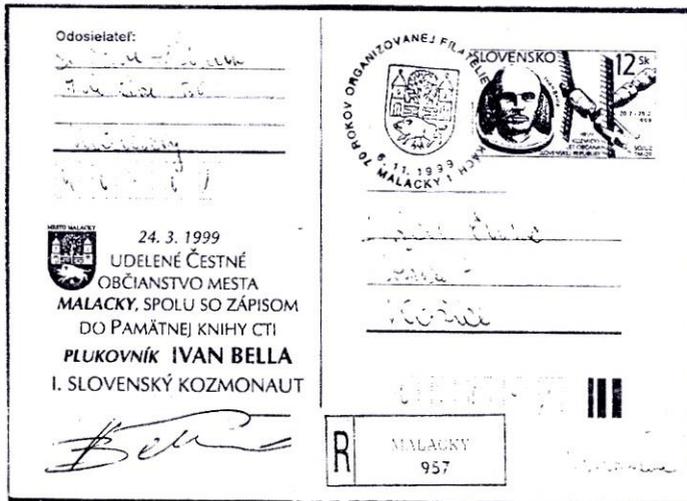


Príležitostný aerogram prepravený balónom v rámci výstavy Nitrafila 2003

2. Vzducholode, sú vlastne riaditeľné balóny s vlastným motorovým pohonom. Najznámejšou trasou prepravy pošty vzducholodami bola trasa z Nemecka do Ameriky. Rizikom prepravy bola náplň vzducholode, ktorú tvoril výbušný vodík. Takto prepravené zásielky sú medzi filatelistami veľmi obľúbené a vysoko oceňované.
3. Rakety - preprava pošty raketami, bola v minulosti vykonaná v rámci pokusov zrýchlenia a zlacnenia prepravy pošty v Nemecku. Väčšina pokusov bola neúspešná a došlo pri nich často k zničeniu alebo poškodeniu zásielok. V poslednom období sa nosných rakiet využíva pri doprave pošty na kozmické stanice. Pre takto dopravovanú poštu sa vžil názov „Kozmická pošta“. S prepravou pošty do vesmíru sa zaoberá astrofilatelia.



Obyčajný list prepravovaný vzduchotodou „GRAF ZEPPELIN“ z Bolívie pošty Coohabamba do nemeckého Braunschweigu, cez Friedrichshafen v roku 1932



Kozmická pošta. Niektorí kozmonauti pracujúci vo vesmíre vykonávajú z poverenia poštových správ určité úkony spojené s dopravou pošty, hlavne pečiatkovanie zásielok. Túto činnosť vykonával vo vesmíre i prvý slovenský kozmonaut plukovník Ivan Bella

4. Lietadlá – sú najrozšírenejším spôsobom vzdušnej dopravy poštových zásielok. Na leteckú dopravu podané zásielky sú spravidla označované zvláštnymi nálepkami, alebo odtlačkami na tento účel vyrobených pečiatok – kašetov. Vzhľadom na pestrosť skladby leteckého parku je pestrá i skladba druhov a typov lietadiel prepravujúcich poštu. Od dopravných, cez športové až po vojenské, s motorovým pohonom a i bez neho (vetrone). Zásielky prepravované lietadlami sú medzi filatelistami veľmi obľúbené. Vzhľadom na túto obľúbenosť organizátori rozličných filatelistických akcií organizujú príležitostne letecké prepravy zásielok. Preprava pošty vrtuľníkom je organizovaná spravidla pri obdobných akciách.

b) Vzdušná preprava pošty využitím vtákov.

Tento v minulosti pomerne rozšírený a rýchly spôsob dopravy pošty, využíval hlavne holubov. Chovatelia holubov postupne na tento účel vyšľachtili zvláštnu skupinu holubov, známu pod označením "Poštové holuby". Holubom sa správy napísané na tenkom papieri vkladali do zvláštnych puzdiel pripevnených na nohu. Aby správy došli na určené miesto si chovatelia, alebo používatelia služieb holubov ich navzájom vymieňali a využívali skutočnosť, že holuby sa vracali do domovských stanovišť. Zásielky prepravené holubmi sú medzi zberateľmi známe pod názvom Pigeongramy, podľa názvu celín určených na tento účel. Majú spravidla odtlačky tzv. konštatačných hodín, ktoré vyznačujú čas odletu holuba od odosielateľa a jeho prilet k adresátovi resp. majiteľovi holuba. V súčasnosti sa tento spôsob dopravy poštových zásielok využíva hlavne pri filatelistických akciách.

4. Elektronická preprava.

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že elektronická doprava správ je vymoženosťou nedávnej minulosti, a vznikla až zavedením počítačov. Prenos správ pomocou elektrických impulzov bol používaný i v minulosti a pošta ich využívala minimálne v nasledujúcich vyhotoveniach:

- Telegraf – podkladový text a prepísal do určeného tvaru, spravidla morzeových značiek a tento sa preniesol po kovových vedeniach, alebo rádiovou cestou podľa možnosti čo najbližšie k miestu určenia. Tam sa prepísal a následne doručil adresátovi. Na obsluhu telegrafného prístroja bolo potrebné mať zaškolenú osobu. Telegraf sa používal hlavne na prepravu telegramov.
- Dialnopis – text správy sa obdobne ako pri telegrafe prepisoval. Výhodou bolo, že sa prepisoval na klávesnici obdobnej klávesnici písacieho stroja. Na adresnom mieste bol text prijatý vo forme vytlačeného textu a to buď vo forme dialnopickej pásky, ktorá sa následne nalepila na list papiera resp. tlačivo telegramu, alebo bol text spravidla telegramu vytlačený na hárok, alebo zvitok papiera, ktorý sa po oddelení, vybratí z prístroja, doručoval adresátovi.
- Fax – text, prípadne i obrázok určený na zaslanie adresátovi sa vložil do prístroja, ktorý prevedie podklady do elektronickej formy. Na prijímacej strane sa prijalo praktické verné zobrazenie predlohy, ktoré sa následne doručovalo adresátovi.
- Počítač – rozšírenie výpočtovej techniky našlo uplatnenie i v poštových službách pri doprave správ. Tzv. elektronická pošta slúži v súčasnosti v poštovej službe, hlavne pre služobné spojenie – výmenu správ medzi poštovými služobňami.

Pri doprave poštových zásielok od odosielateľa k adresátovi sa väčšinou nepoužíval jeden spôsob dopravy poštových zásielok, ale ich kombinácie napr. automobil, vlak,

lietadlo a skoro vždy doprava peším poslom – doručovateľom. Jednu z kombinácií dopravy poštových zásielok sú dovoľujem uviesť na záver je to tzv. katapultová pošta. Pre urýchlenie dopravy pošty medzi Európou a Amerikou v čase, keď ešte lietadlá neboli schopné preletieť Atlantický oceán, boli na niektorých lodiach premávajúcích na tejto trase umiestnené zvláštne katapultovacie zariadenia. Keď sa loď priblížila na niekoľko dní k cieľovej pevnine, bolo pomocou katapultovacieho zariadenia odštartované z lode lietadlo, s poštovými zásielkami, ktoré pri prilete do cieľa mohli byť i niekoľko dní pred príchodom lode doručené adresátom.



Príležitostná letecká doprava. List prepravovaný lietadlom AN-2 a následne parašutistom

Horeuvedené spôsoby dopravy poštových zásielok určite nie sú všetky, ktoré v priebehu času boli použité. Čo prinesie budúcnosť?

Dušan Evinic

Použitá literatúra:

1. J. Obert a kolektív – Monografia čs. známok XV. diel
2. Dr. František Švarc – Svět filatelie
3. Kolektív – Československá filatelie (Praga 1988)
4. Časopis Zberateľ ročník 2003

R-nálepky s čiarovým kódom (RNCK) košických pôšt (a okolia)

I.časť: typy 1-7, tzv. RNCK60“

Ing. Németh Juraj

Od 1.12.1998 vylepujú slovenské pošty samolepkové R-nálepky, ktorých vyhotovenie je zrejmé z nasledovného textu. V krátkom čase (2002/3) dostali pošty tieto nálepky celkom v 14 rôznych prevedeniach, charakteristických pre ucelené obdobia tlače. Je vytvorený katalóg, ktorých zaznamenáva výskyt týchto R-nálepiek na poštách a nezahrňuje všetky podrobnosti týkajúce sa spôsobu tlače, posunov názvu pôšt, čiarového kódu a rôznych rozmerov a posunov tlače čiernou farbou.

Katalógový záznam košických pôšt a niektorých pôšt z okolia Košíc:

Pošta	typ	tlač:				
		RN:	m	mm	sss	msss
		1	22	333	4555	6777
			0	123	01	TI
Košice 1 -----		11	.00	000
== -----		11	..	0..
== -----		11	..	0..
== -----	LO9	120.
== -----	LO11	120.
== -----		130.
Košice 2 -----		11	.00
== -----		120
== -----		130.
Košice 3 -----		11	.0	.00
== -----		12	.0
== -----		13	0.0.
Košice 4 -----		11	.0
== -----		120.
== -----		1300.
Košice 5 -----		11	.0	.00
== -----		12	.0
== -----		14	0.
Košice 6 -----		11	.0	.00	0....
Košice 7 -----		11	.0	.0.
== -----	CK12	110.
== -----	CK14	110.
Košice 8 -----		11	.0	.00
== -----		12	.0
== -----		13	0..
Košice 9 -----		11	.0
== -----		130.
Košice 10 -----		11	.0
== -----		130.
== -----		13	0
Košice 11 -----		11	.0
== -----		11	.0	.0.
== -----	LO9	130.
== -----	LO11	130.
== -----		130.
Košice 12 -----		11	.0	.0.
== -----		120.
== -----		13	0.

Košice 13 -----	11	.	0
== -----	12	.	.	.	0	...
== -----	13	0
Košice 14 -----	11	.	0
== -----	12	.	.	.	0	...
== -----	14	0
Košice 15 -----	11	.	0	0
== -----	13	.	.	.	0	...
Košice 16 -----	12	.	0
== -----	11	.	.	0
Košice 17 -----
<u>Košice 17-Barca</u> -----	11	.	0	0
== -- -----	14	0
Košice 18 -----
<u>Košice 18-Krásna</u> -----	11	.	.	0	0	...
Košice 20 -----	11	.	0	0
== -----	13	.	.	.	0	...
Košice 21 -----	11	.	00	0
== -----	13	.	.	.	0	0
Košice 22 -----	11	.	0	0
== -----	12	.	0	...	0	...
Košice 23 -----	11	.	0	0
== -----	12	.	.	.	0	...
== -----	13	.	.	.	0	...
Košice-Železiarne -----	11	.	0	0
== -- -----	13	0
== -- -----	14	0
Bidovce -----	11	.	.	o
= -----	12	.	.	.	0	...
Bohdanovce pri Košic. -----	11	.	o	0
=== -----	12	.	0
Čaňa -----	12	.	0
= -----	11	.	.	0
= -----	13	.	.	.	0	...
Čečejevce -----	11	.	0	0
= -----	14	0
Družstevná pri Hornáde -----	11	.	o
<u>Družstevná p. Hornáde</u> -----	11	0
<u>Družstevná pri Hornád</u> -----	12	.	0
=== -----	11	.	.	0
Geča -----	14	0
Haniska -----	11	.	0	0
= -----	14	0
Herľany -----	11	.	0	0
= -----	13	0
Košická Belá -----	12	0
Kráľovce pri Košiciach -----	11	.	0
<u>Kráľovce pri Košic.</u> -----	11	.	.	0
<u>Kráľovce p. Košic.</u> -----	14	0
Nižný Klátov -----	11	.	.	0
== -----	13	0
Pozn. 0 - J.Németh o - M.Suchánek, Kežmarok						

1. RNCK-,,60“ (RNCK60)

Typy RNCK60 sa rozlišujú podľa tvaru a veľkosti číslic dolného (tučného) podacieho čísla a použitej tlačiarne. Prvých päť typov majú rovnaký typ číslic, ktoré sa líšia veľkosťou. Typy 6 a 7 majú iný typ číslic. Typy RNCK60 2,3,5 a 7 majú podtypy. Každý typ, alebo podtyp je charakteristický pre určité obdobie tlače RNCK60. Rozlíšenie jednotlivých typov číslic je v nasledovnej tabuľke (TAB1-1):

typ písma názvu pošty:typ	„mozaiková“ tlač	„spojitá“ tlač
11: 1	<u>typ 1</u> 60 000745 91501 2 <u>60 002194 91501 8</u> 000897 001673	
11: 2, 20, 31, 32, 33 12: 2	<u>typ 2 a podtyp 20</u> 60 012689 99001 9 60 017589 97101 6 026402 001385	<u>podtypy 31, 32 a 33</u> 60 000293 96901 5 60 006668 08503 0 023455 014721
11: 50 12: 4, 5, 51 13: 4, 5, 51	<u>typ 4</u> 60 000785 98403 4 60 005419 04022 5 002341 005286	<u>typ 5 a podtypy 50, 51</u> 60 001594 09101 4 60 003649 09101 5 000852 000197
13: 6, 7, 7T, 7I 14: 7, 7T	<u>typ 6</u> 60 004617 91601 1 <u>60 002955 07901 4</u> 000312 001896	<u>typ 7 a podtypy 7T a 7I</u> 60 007045 06001 7 60 000494 07635 0 631583 000128

2. Typy RNCK60

„Normálne“ vyhotovenie RNCK60 je nasledovné (TAB1-2):

<p>R</p> <p><i>Vrútky</i></p> <p>60 006727 03861 2</p> <p>60 006727 03861 2</p>	<p>R</p> <p><i>Košice 2</i></p> <p>60 027578 04002 7</p> <p>60 027578 04002 7</p>
<p>typ 1</p>	<p>typ 2</p>
<p>R</p> <p><i>Košice 6</i></p> <p>60 000902 04006 7</p> <p>60 000902 04006 7</p>	<p>R</p> <p><i>Košice 20</i></p> <p>60 000320 04020 9</p> <p>60 000320 04020 9</p>
<p>typ 4</p>	<p>typ 5</p>
<p>R</p> <p><i>Košice 21</i></p> <p>60 000325 04021 1</p> <p>60 000325 04021 1</p>	<p>R</p> <p><i>Veľké Pole</i></p> <p>60 000017 96674 4</p> <p>60 000017 96674 4</p>
<p>typ 6</p>	<p>typ 7</p>

a, Názov pošty. Písmo je tučné (bold), šikmé. Vždy v jednom riadku. Niekedy je potrebné odlišiť rôznu dĺžku názvu pošty v milimetroch - napr. NP6, alebo rôznu vzdialenosť názvu pošty od ľavého okraja, t.j. čísla 60 v milimetroch - napr. LO5.

b, Horný rad čísiel. Všetky čísla tenké. Podtyp 7T má tučné podacie číslo. Význam jednotlivých čísiel (aj dolný rad čísiel):

-60 - kód poštovej služby – doporučene

xxxxxx – podacie číslo, vždy šesťmiestne

xxxxx – PSČ pošty

x – kontrolná číslica vypočítaná podľa určeného algoritmu

Správna tlač umiestni horný rad čísiel spolu s časťou čiarového kódu na odnímateľný prúžok RNCK60.

c,Dolný rad čísiel. Podacie číslo je tučné, ostatné tenké. Niekedy chýba medzera medzi podacím číslom a PSČ – chyba **CH1**, resp. čísla v dolnom riadku sa prekrývajú – chyba **CH5**. Podklad tučného podacieho čísla zasahuje do spodku čiarového kódu, tzv. „biela čiara“ – chyba **CH2**.

Pozn. V niekoľkých prípadoch horný a dolný rad čísiel je navzájom posunutý – chyby CH3 a CH4.

d,Čiarový kód. Je vycentrovaný do stredu RNCK. Šírka čiarového kódu je cca 26 mm. Hrúbka čiarového kódu je 11 až 14 mm. Používané skratky **CK11,CK12,CK13 a CK14**.

Pozn. Vyskytuje sa pomerne veľa chýb v tlači čiernou farbou vo veľkom rámečku. Ich popis je v kapitole o chybách.

e,Logo pošty. Je vycentrované pod písmeno R. Platí predchádzajúca poznámka.

f,Tlač červenou farbou. Vyskytuje sa zopár nedotlačí. Rámčeky sú väčšinou tenké. Hrubšie čiary rámečkov sú v katalógu rozlíšené použitím znakov Ô, ô. Označenie je **HR**.

g,Použitý papier. Je väčšinou biely. Vyskytuje sa aj nažltlý papier, ktorý je v katalógu rozlíšený použitím znakov 0,o . Označenie je **ZP**.

Použité skratky v texte, resp. v katalógu:

CK - hrúbka čiarového kódu [mm]

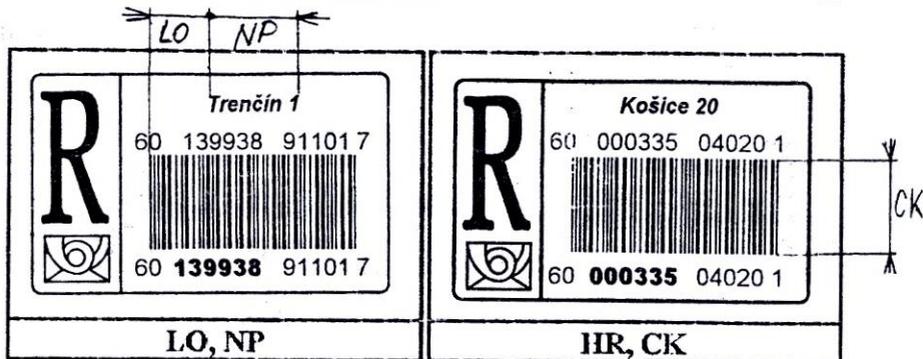
HR - hrubší rámeček

INV - inverzný čiarový kód

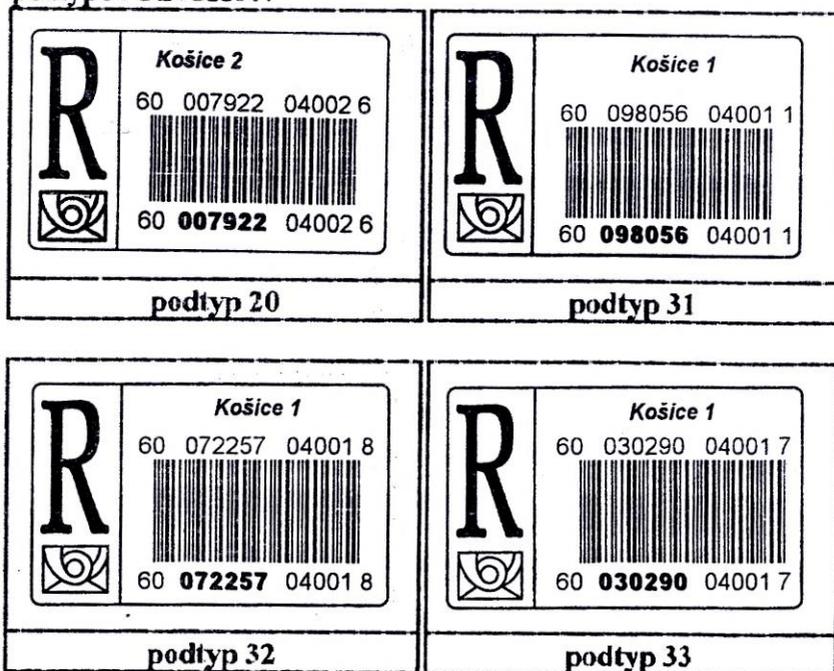
LC - vzdialenosť čiarového kódu od ľavého okraja [mm]

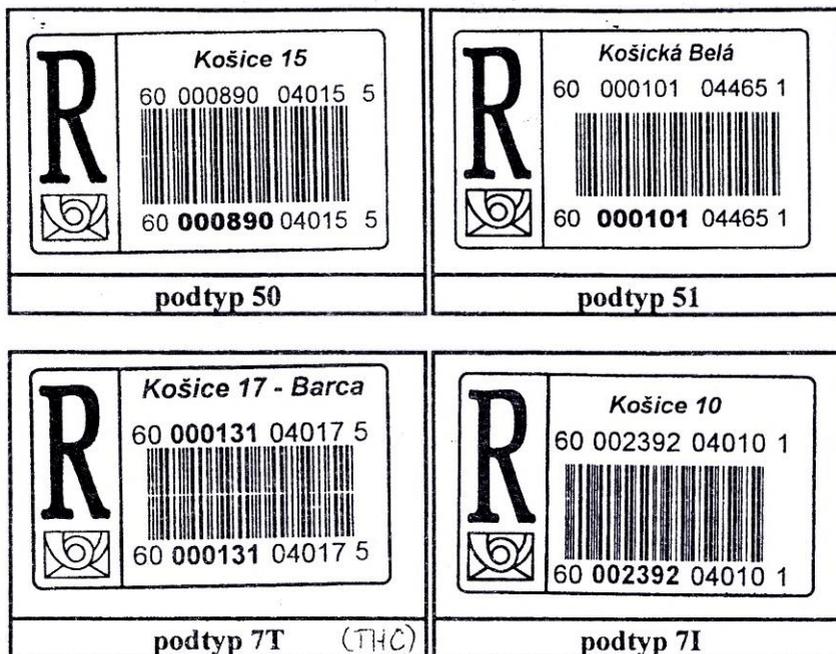
- LO** - vzdialenosť názvu pošty od čísla 6 (60) [mm] .
- NP** - dĺžka názvu pošty [mm]
- PLO** - názov pošty je posunutý na ľavý okraj
- THC** - „tučné“ horné podacie číslo
- ZP** - žltý (nažltlý) papier

TAB 1-3 Význam niektorých skratiek



V nasledujúcej tabuľke (TAB1-4) sú uvedené vzory jednotlivých podtypov RNCK60:





podtyp 20 : názov pošty je posunutý na ľavý okraj riadku (PLO)

podtyp 31 : posun čiarového kódu doľava, k číslu 60 (LC)
LC1, t.j. vzdialenosť je cca 1 mm.

podtyp 32 : posun čiarového kódu doľava, k číslu 60 (LC)
LC2, t.j. vzdialenosť je cca 2 mm.

podtyp 33 : posun čiarového kódu doľava, k číslu 60 (LC)
LC3, t.j. vzdialenosť je cca 3 mm.

podtyp 50 : posun čiarového kódu doľava, k číslu 60 (LC)
LC0, t.j. čiarový kód je zároveň s číslom 60

podtyp 51 : hrúbka čiarového kódu je 11 mm (CK11), typ písma
názvu pošty je 12

podtyp 7T : tučné horné podacie číslo (THC)

podtyp 7I : inverzný čiarový kód (INV)

3. Typy písma názvu pošty

Po ukončení tlače RNCK60 možno definovať celkove 8 rôznych typov písma názvu pošty. Písmo je tučné (bold), šikmé. Vždy v jednom riadku, veľkosti 11,12,13,14 a16. Písma 17 a 19 majú tenké písmená. Typ 18 šrafované písmená. Najčastejšie sa vyskytujú 11,12,13 a 14 – základný zoznam katalógu. Za týmto základným zoznamom je uvedený zoznam RNCK60 s typmi písma 16,17,18 a 19. Je dôležité rozoznávať použitú tlačiareň a to mozaikovú (m), alebo spojitú (s). Niekedy je ťažko rozhodnúť medzi písmom 12 a 13. Preto je pripojená pomocná tabuľka typov písma (TAB1-6). Vzory typov písma sú uvedené v nasledovnej tabuľke (TAB1-5):

typ písma	tlač	vzory písma názvov pôšt
11	m	Humenné 1 Revúca 1 Trstená Púchov 1 Prievidza 1 Veľký Krtíš Košice 22 Nitra 1 Nové Mesto nad V. Trebišov 1 Žilina 8 Bratislava 1 Levoča Spišská Nová Ves 1
	S	Nové Mesto nad V. Banská Bystrica 8 Bardejov 3 Vranov nad Topľou 3 Nitra 3 Revúca 1 Humenné 2 Nižný Hrabovec Žilina 2 Kľušov Bratislava 29 Košice 8 Novosad
12	m	Košice 22 Košice 8 Nižná nad Oravou Katarínska Huta Turany nad Váhom Moldava nad Bodvou Pečovská Nová Ves Nemecká nad Hronom Podvysoká Martin 5
	S	Dolný Kubín 1 Matiašovce Buzica Vranov nad Topľou 1 Slanec Bytča 1 Mníšek nad Hnilcom Piešťany 1 Turčianske Teplice Lučivná 1

13	m	Mochovce Čierna nad Tisou Poprad 8 Veľká Ida Dunajská Streda 1 Stará Turá Partizánske 1 Nitra 1 Veľké Kapušany Trenčín 5 Smižany
	S	Kežmarok Námestovo 1 Lučenec 1 Martin 1 Bratislava 29 Trenčín 1 Somotor Zákamenné Brezno 1 Hrachovo Košice 21 Humenné 1
14	S	Bratislava 37 Poprad 4 Námestovo 3 Bratislava 27 Hnúšťa 1 Svit 1
16	S	Stropkov Banská Bystrica 1 Poprad 1 Tornaľa Spišská Nová Ves 1 Beluša Lučenec 1 Levoča Stará Ľubovňa Michalovce 1
17	S	Košice 21 Zvolen 1 Košice 8 Košice 11
18	m	Krčava zväčšené na 200 % Krčava  000993
19	S	

4. Pomocná tabuľka typov písma RNCK60

Niekedy je dosť problematické určiť typ písma RNCK60. Ako pomôcka je tu uvedená pomocná tabuľka (TAB1-6), v ktorej sú uvedené viaceré typy písma tej istej pošty.

11	s	<i>Hontianske Nemce</i>
12	s	<i>Hontianske Nemce</i>
13	s	<i>Hontianske Nemce</i>
14	-	

11	s	<i>Levice 3</i>
12	s	<i>Levice 3</i>
13	m	<i>Levice 3</i>
14	-	

11	s	<i>Bratislava 15</i>
12	s	<i>Bratislava 15</i>
13	s	<i>Bratislava 15</i>
14	s	<i>Bratislava 15</i>

11	s	<i>Horné Saliby</i>
12	s	<i>Horné Saliby</i>
13	m	<i>Horné Saliby</i>
14	-	

11	s	<i>Ludanice</i>
12	s	<i>Ludanice</i>
13	m	<i>Ludanice</i>
14	-	

11	s	<i>Kolíňany</i>
12	s	<i>Kolíňany</i>
13	m	<i>Kolíňany</i>
14	-	

11	s	<i>Modrý Kameň</i>
12	s	<i>Modrý Kameň</i>
13	-	
14	s	<i>Modrý Kameň</i>

11	s	<i>Moravské Lieskové</i>
12	s	<i>Moravské Lieskové</i>
13	m	<i>Moravské Lieskové</i>
14	-	

11	-	
12	s	<i>Nížná nad Oravou</i>
13	s	<i>Nížná nad Oravou</i>
14	s	<i>Nížná nad Oravou</i>

11	s	<i>Sokolovce</i>
12	s	<i>Sokolovce</i>
13	m	<i>Sokolovce</i>
14	-	

11	s	<i>Turany nad Váhom</i>
12	m	<i>Turany nad Váhom</i>
13	m	<i>Turany nad Váhom</i>
14	-	

11	m	<i>Trstená</i>
12	m	<i>Trstená</i>
13	s	<i>Trstená</i>
14	s	<i>Trstená</i>

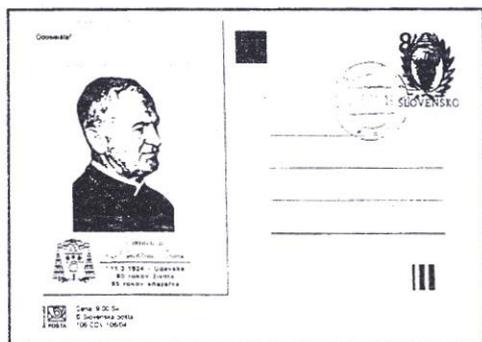
11	m	<i>Úľany nad Žitavou</i>
12	s	<i>Úľany nad Žitavou</i>
13	m	<i>Úľany nad Žitavou</i>
14	-	

11	s	<i>Zemplínske Hámre</i>
12	s	<i>Zemplínske Hámre</i>
13	s	<i>Zemplínske Hámre</i>
14	s	<i>Zemplínske Hámre</i>

Košické príležitostné tlače a pečiatky (2004)

Pokračovanie katalógu z roku 1999 a dodatkov uvedených v zborníku
„Košice vo filatelii“ č. 10 až 14

Viliam Gaál



1/2004

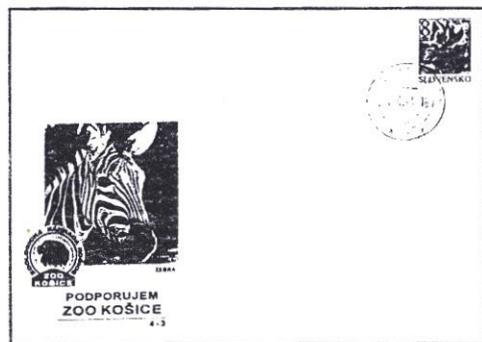
Kardinal Tomko 80 ročný

11.3.2004

CDV 106 vinograd. motív

Náklad: 60 ks

Cena:



2/2004

Podporujem ZOO Košice

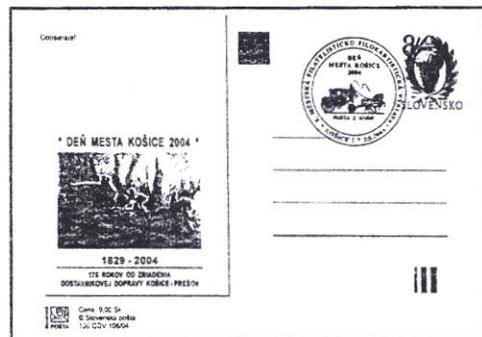
4-3 Zebra

30.4.2004

Obálka: biela

Náklad: 100 ks

Cena:



3/2004

Deň mesta Košice 2004

175 rokov dostavnikovej dopravy

Košice - Prešov

1.5.2004

CDV 106 vinograd. motív

Náklad: 75 ks

Cena:



4/2004

Deň mesta Košice 2004
5. mestská filatelicko-filokartistická
výstava / rytina I.
 1.5.2004

CDV 106 vinohrad. motív
 Náklad: 75 ks

Cena:



5/2004

Deň mesta Košice 2004
5. mestská filatelicko-filokartistická
výstava / rytina II.
 1.5.2004

Obálka: biela
 Náklad: 75 ks

Cena:



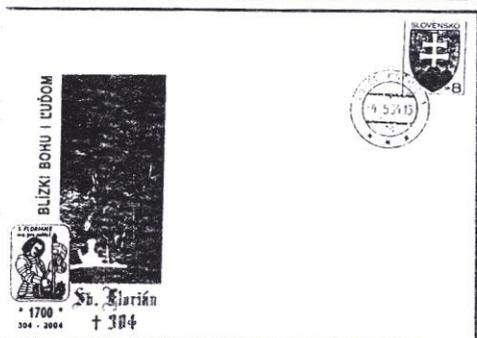
6/2004

1. Máj 2004 vstup Slovenska do EU

4.5.2004

Obálka: biela
 Náklad: 75 ks

Cena:



7/2004

Svätý Florián

4.5.2004

COB 1 8,- Sk státny znak
 Náklad: 50 ks

Cena:

8/2004

Kongres mladých filatelist. Slovenska
Finále filatelist. olympiády mládeže

7.5.2004

CDV 107 vľajka SOV

Náklad: 75 ks

Cena:

9/2004

Kongres mladých filatelist. Slovenska
Finále filatelist. olympiády mládeže

7.5.2004

Obáika: biela

Náklad: 75 ks

Cena:

10/2004

90 rokov od atentátu v Sarajeve

28.6.2004

CDV 106 vinograd. motív

Náklad: 70 ks

Cena:

11/2004

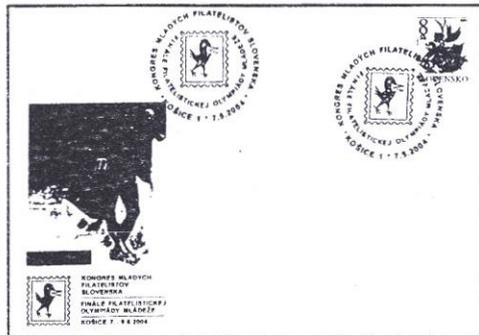
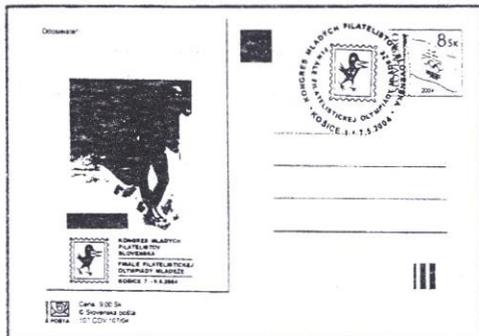
90 rokov od vypuknutia I. svet. vojny

28.6.2004

CDV 106 vinograd. motív

Náklad: 70 ks

Cena:





12/2004

**1804-2004 200. výročie zriadenia
Košickej diecely / erb arcidiecely**
9.8.2004

COB 1 8,- Sk štátny znak
Náklad: 60 kompletov (komplet obsahuje
1ks COB, 1ks CDV, 1ks obálka,
1ks PL, 2ks prílohy)

Cena kompletu:



13/2004

**1804-2004 200. výročie zriadenia
Košickej diecely**
sv. Ondrej patrón arcidiecely
9.8.2004

CDV 106 vinohrad. motív
Náklad: 60 kompletov

Cena kompletu:



14/2004

**1804-2004 200. výročie zriadenia
Košickej diecely**
arcibiskupský palác
9.8.2004

obálka: biela
Náklad: 60 kompletov

Cena kompletu:



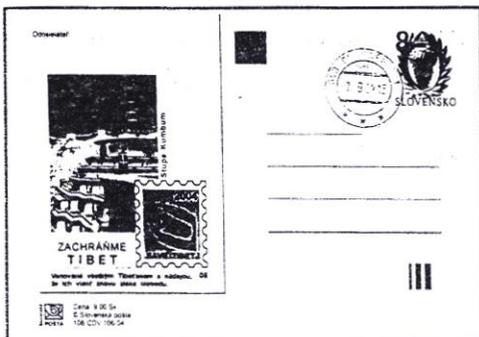
15/2004

Veľká medzinárodná burza zberateľov

14.8.2004

Obálka: biela
Náklad: 250 ks

Cena:



16/2004

Zachráňme Tibet - Save Tibet

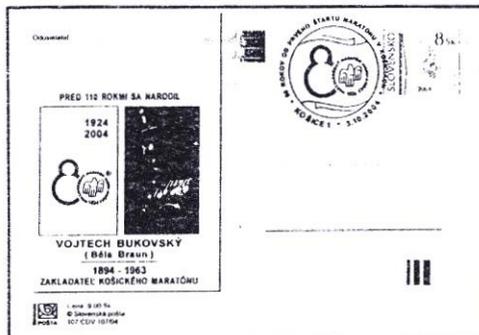
Stúpa Kumbum

7.9.2004

CDV 106 vinohrad. motív

Náklad: 60 ks

Cena:



17/2004

80 rokov maratónu v Košiciach

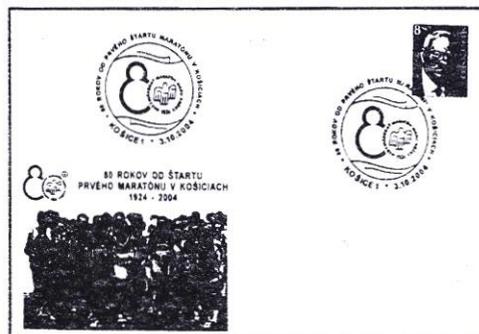
zakladateľ Vojtech Bukovský

3.10.2004

CDV 107 vlajka SOV

Náklad: 200 ks

Cena:



18/2004

80 rokov maratónu v Košiciach

bežci

3.10.2004

Obálka: biela

Náklad: 200 ks

Cena:



19/2004

Podporujem ZOO Košice 4-4a Tiger

4.10. Svetový deň zvierat

4.10.2004

Obálka: biela

Náklad: 100 ks

Cena:

20/2004

Podporujeme ZOO Košice 4-4b Rys ostrovid/ 25 rokov od zalozenia ZOO
4.10.2004

Obálka: biela
Náklad: 100 ks

Cena:

1979 25 2004



25. ROČNÍK
**PODPORUJEM
ZOO KOŠICE**
4-4b



21/2004

1949-2004 55 rokov UVL Košice

7.10.2004

CDV 106 vinohrad. motiv
Náklad: 50 ks

Cena:

Obsahová



1949 - 2004
**55 ROKOV UNIVERZITY
VETERINÁRSKEHO
LEKÁRSTVA
V KOŠICIACH**

Cena: 9,00 Sk
C. Slovenská pošta
106/CDV/106/04



22/2004

Dr. Alexander Prokop

4.11.2004

CDV 107 vlajka SOV
Náklad: 50 ks

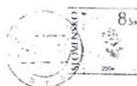
Cena:

Obsahová



Dr. ALEXANDER PROKOP
7.3.1887 KOŠICE - 4.11.1964 BUDAPEŠT

Cena: 9,00 Sk
C. Slovenská pošta
107/CDV/107/04



23/2004

Šrí Satja Sai Baba /78/

23.11. 2004

Obálka: biela
Náklad: 60 ks

Cena:

"LOVE ALL - SERVE ALLI" Baba



ŠRÍ SATJA SAI BABA
1926 - 78 - 2004



24/2004

Deň poštovej známky a filatelie

- Mikuláš

18.12.2004

COB 1: 8,- Sk štátny znak

Náklad: 60 ks

Cena:

DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY
A FILATELIE

KOŠICE 18.12.2004



Sv. Mikuláš

Pamätné listy

PL 01/2004

Na pamiatku ukončenia platnosti 10h
a 20h mincí k 1.1.2004

31.12.2003 /denná pečiatka/

Náklad: 70 ks

Cena:

Pamätný list

10 h
Zvonica
z Akrava
(18 storočia)



20 h
Vysoké Tatry
Kľučň
(1886 stavba)



KOŠICE - Východoslovenské múzeum, skanzen drevanej folovej architektúry (1928).
Zvonica v Akrave (Teras Árvány) - dnes Múzeum v Zakarpát,
kostolík z Kľučňovca pri Bartoljove a brána z Moldáry nad Bodrovou.



NA PAMIATKU UKONČENIA PLATNOSTI 10 h A 20 h MINČÍ K 1.1.2004

PL 01/2004

Pamätný list



sv. Angela Merici
obraz z kostola oršulniuk v Košiciach



610 ROKOV ŠKOLSTVA V KOŠICIACH
R. 1394 - PRVÁ ZMIENKA O EXISTENCII MESTSKEJ ŠKOLY

PL 02/2004 KF 84-01 KOŠICE

525 SV ALŽBETY V KOŠICIACH

PL 02/2004

610 rokov školstva v Košiciach

1.6.2004

Náklad: 100 ks

Cena:

Pamätný list



Dóm svätej Alžbety



1804-2004

200. VÝROČIE ZRIADENIA
KOŠICKEJ DIECÉZY

PL 03/2004

PL 03/2004

**1804-2004 200 výročie zriadenia
Košickej diecézy**

9.8.2004

Náklad: 60 ks /súčasť kompletu/

Cena kompletu:

Spomienkový list



80 ROKOV OD PRVÉHO ŠTARTU MARATÓNU V KOŠICIACH



PL 04A/2004

PL 04A/2004

80 rokov maratónu v Košiciach
bežci 1924-2004

3.10.2004

Náklad: 200 ks

Cena:

Spomienkový list



1924 - 2004 * 80 ROKOV OD PRVÉHO ŠTARTU MARATÓNU V KOŠICIACH

PL 04B/2004

PL 04B/2004

80 rokov maratónu v Košiciach
autopošta Košice

3.10.2004

Náklad: 80 ks

Cena:

Spomienkový list

1994
2004



10 ROKOV OD OBNOVY KŇAZSKÉHO SEMINÁRA
SV. KAROLA BOROMEJSKÉHO V KOŠICIACH

PL 05/2004

PL 05/2004

**10 rokov od obnovy Kňazského
seminára sv. K. Boromejského
v Košiciach**

4.10.2004

Náklad: 80 ks

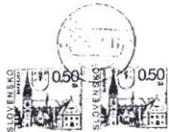
Cena:

Spomienkový list



Robert William Seton - Watson
(*Scotus Viator*)

20.8.1879 - 25.7.1951



PRED 125 ROKMI SA NARODIL V LONDÍNE R. W. SETON-WATSON, HISTORIK, KOVÁR,
POLITIK, VEĽKÝ PRÁTEĽ A ZÁSTANCA SLOVÁKOV NA MEDZINÁRODNOM POLI.

PL 06/2004

KF 84 - 01 KOŠICE

MO MS KOŠICE

PL 06/2004

Robert William Seton-Watson
/Scotus Viator/ 1879-1951/

3.12.2004

Náklad: 50 ks

Cena:

PL 07/2004

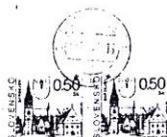
**Robert Louis Stevenson
/1850-1894/**

3.12.2004

Náklad: 50 ks

Cena:

Spomienkový list



PRED 110 ROKMI ZOMREL NA OSTROVE UPOLU (ZÁPADNÁ SAMOA) ŠKÓTSKY
SPISOVATEĽ A BOJovníK ZA PRÁVA SAMOJSKÉHO ĽUDU R. L. STEVENSON.

PL 07/2004

KF 84 - 01 KOŠICE

MO MS KOŠICE

Príležitostné poštové pečiatky

2004



1/2004

1.5.2004

5. mestská filatelisticko filokartistická výstava

Deň mesta Košice 2004 / pošta z Košíc

Košice 1 1.5.2004



2/2004

7.5.2004

Kongres mladých filateliov Slovenska

Finále filatelickej olympiády mládeže

Košice 1 7.5.2004



3/2004

9.8.2004

200 rokov od zriadenia Košickej diecézy

1804 – 2004

Košice 1

9.8.2004



4/2004

3.10.2004

80 rokov od prvého štartu maratónu v Košiciach

Košice 1

3.10.2004

Kašety



1/2004

1804 – 2004 200 rokov od zriadenia Košickej diecézy / Košice

gumová

doba používania: august – december 2004



2/2004

Veľká medzinárodná burza zberateľov

Košice 14. – 15.8.2004

polymérová

doba používania: august 2004

Ostatné tlač

- OT 1/2004** Diplom 5. mestskej filatelisticko filokartistickej výstavy
Košice 2004 /veduta starých Košíc/
1.5.2004
Farba: viacfarebná Náklad: 60 ks Formát: A5
- OT 2/2004** Diplom Kongresu mladých filatelistov Slovenska a
Finále filatelistickej olympiády mládeže
7.5.2004
Farba: viacfarebná Náklad: 80 ks Formát: A5

Publikácie

- P1/2004** Katalóg 5. mestskej filatelisticko filokartistickej výstavy Košice 2004
Katalóg Kongresu mladých filatelistov Slovenska a Finále filatelistickej
olympiády mládeže
máj 2004 Náklad: 120 ks Počet strán: 40

Nerealizovaný návrh



poštová pečiatka k 55. výročiu UVL v Košiciach

Privátny kašet



PK 1/2004
Slávnostný krst cestopisu Jána Fífika – Podme sa
hrať na draka či na Maa
26.11.2004

SCOTUS VIATOR A R. L. STEVENSON

V našom dlhodobom cykle „Osobnosti“ boli tento rok vytlačené aj dva pamätné listy venované výročiam dvoch osobností: R.W. Setonovi-Watsonovi a R.L. Stevensonovi. Náš klub ich dal vyhotoviť spolu s Miestnym odborom Matice slovenskej, s ktorým už dlhé roky udržiavame vzájomnú spoluprácu.

Čo majú títo dvaja Škóti spoločné a v čom spočíva rozdiel? Posúďte sami.

V situácii pre slovenský národ veľmi nepriaznivej, kedy na prelome 19. a 20. storočia v Rakúsko-uhorskej monarchii boli práva národov natoľko potláčané, že hlavne v jej uhorskej časti nadobúdali charakter genocídy menšín, každý hlas zo zahraničia, ktorý váhou svojej autority burcoval svetovú verejnosť a oboznamoval ju s nepravosťami, mal cenu zlata. Slováci mali vtedy dvoch neoceniteľných spojencov – čerstvého nositeľa Nobelovej ceny, nórskeho spisovateľa Björnstjerne Björnsona a známeho britského historika, novinára a politika Roberta Williama Setona-Watsona. Seton-Watson v dospelosti svoje krstné mená vôbec nepoužíval, používal pseudonym Scotus Viator (škótsky pútnik), pod ktorým bol známy aj v našich končinách.

Narodil sa 20.8.1879 v Londýne, pochádzal zo starej škótskej rodiny, ku ktorej sa hrdo hlásil. Zamiloval si Slovensko a Slovákov a s malou nadsádzkou by sa dalo povedať, že prišiel na tento svet iba preto, aby Slovákom pomáhal pri získavaní národnej svojbytnosti. Lásky k Slovensku priviedol aj svoju manželku, dvoch synov a dokonca aj vnuka.

Navštívil mnohé miesta na Slovensku a osobne sa poznal s mnohými významnými osobnosťami. Uviest' všetky fakty týkajúce sa jeho obhajoby Slovenska by bolo veľmi rozsiahle a nie je ani zámerom tohto príspevku. Uvedme aspoň, že bol to on, kto oboznámil svet so strelbou do ľudu v Černovej v roku 1907, so zinscenovaným procesom s A. Hlinkom i s prenasledovaním kandidáta na poslanca Uhorského snemu MUDr. Vavra Šrobára. V roku 1914 formuloval Scotus Viator memorandum o budúcom Československu a predložil ho ministrom zahraničných vecí západných mocností. V roku 1928 sa stal historicky prvým čestným doktorom Univerzity Komenského v Bratislave. Protestoval proti mníchovskej dohode. V roku 1946 založil v Oxforde Katedru československých štúdií a ani po roku 1948 nezanevrel na svoje milované Slovensko. Zomrel v ústraní r. 1951 na škótskom ostrove Skye.

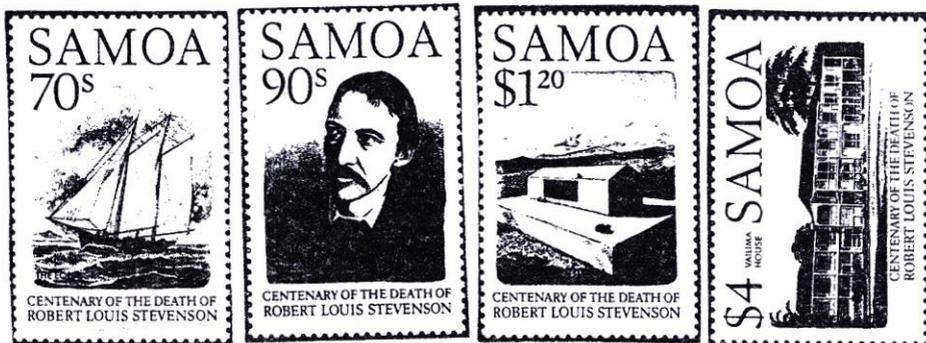


SETON-WATSON

miloval Slovákov

V jednej rozhlasovej ankete na redaktorovu otázku, kto to bol Seton-Watson alias Scotus Viator, z 18 opýtaných náhodných chodcov len jeden odpovedal v hrubých rysoch v podstate správne. Národná obroda z 21. augusta 2004 píše: „Smutné je to, že na Slovensku, v krajine jeho srdca, pre ktoré vykonal nezmerateľné služby na medzinárodnej úrovni, nemáme po ňom napríklad pomenované nič, ani námestie, ani žiadnu, čo i len malú uličku. Je to nielen nevďak, ale i hanba.“

Druhý pamätný list je venovaný spisovateľovi **Robertovi Louisovi Stevensonovi** /13.11.1850 – 3.12.1894/. Každý správny chlapec vie, že je to autor Ostrova pokladov, Čierneho šípu, Podivného prípadu doktora Jekylla a pána Hyda a iných nádherných kníh. Stevenson už ako malý chlapec sníval o južných moriach a do svojho denníčka si napísal, že túži odísť do krajiny zlatých jablk. Chladné rodné Škótsko skutočne skoro opustil, vyhnal ho nielen sen, ale ťažká pľúcna choroba. Odišiel do Francúzska, kde sa zoznámil a Američankou Fanny Osbornovou, budúcou manželkou. Roku 1877 odišli spolu do San Franciska. Stevenson ale cítil, že jeho pľúcam najviac pomôže pobyt v južných moriach. Preto s manželkou prešli mnohé ostrovy. Najviac ho uchvátila Polynézia. Aj on podľahol kúzlu tohto „posledného raja“. Na lodi Equator prišiel r. 1888 na Plavecké ostrovy (Samoa) a tu, na ostrove Upolu našiel svoj vysnený ostrov zlatých jablk. Nebolo to len chvíľkové okúzlenie, tu sa rozhodol žiť aj s Fanny až do posledných dní svojho života. Ďaleko za hlavným mestom Apia, na úpätí hory Vaea pokrytej džungľou, kúpil pozemok a na ňom si dal postaviť dom. Keďže v jeho blízkosti tečie päť riečok, nazval ho Vailima. Vai je samojsky voda a lima je päť. Tu skutočne žil až do svojej smrti. Štyri veľmoci bojovali medzi sebou o panstvo nad týmto suostrovím, posielali sem vojsko a delové člny. Stevenson sa od počiatku postavil na stranu domorodcov. Často aj proti vlastným krajanom a to až do tej miery, že britský konzul ho plánoval deportovať z Upolu. Staval sa proti nemeckým aj americkým plantážnikom, vlastne proti všetkým. O neznesiteľnom živote Samojcov oboznámil Stevenson celý svet. Jeho priateľský postoj k domorodcom sa rýchlo rozšíril po všetkých ostrovoch a oni ho milovali už počas jeho života. Svoje romány a poviedky, ktoré vyšli najprv v samojščine, písal pod domorodým menom Tusitala O Seteveni. A meno Tusitala mu zostalo dodnes. V samojščine znamená toho, kto píše rozprávky – rozprávkyára. Jeho rozprávačské umenie a rozhodný boj za práva utláčaných, získali tomuto škótskemu spisovateľovi lásku celého samojského národa. Preto mu postavili z Apie až k jeho domu a potom až k jeho hrobu cestu, ktorú nazvali Ala loto Alofa – Cestou milujúcich srdci.



Potom, keď Tusitala roku 1894 zomrel, uložili ho k večnému odpočinku na svoju najvyššiu horu Vaea. Tisíce Samojcov sa dva dni vyklčovalo cestu až na samý vrchol hory a k tejto celonárodnej „brigáde“ ich nikto nevyzval. Jeho mŕtve telo vynieslo k hrobu šesťdesiat náčelníkov na vlastných pleciah, tu mu postavili mohylu a na celé okolie uvalili najprísnejšie tabu. Nik tu nemá právo klčovať, či niečo podobné, ba ani rušiť ticho a spev vtákov. Na náhrobku okrem básnikovho mena je bronzová tabuľa s jeho slávnym „Rekviem“, básňou, ktorá v samojskej verzii sa stala najobľúbenejšou národnou piesňou a jej autor jedným z najmilších národných hrdinov. Jeho dom, ktorý krátko po jeho smrti ťažko poškodilo bombardovanie práve z britskej lode, opravili

a v súčasnosti je sídlom kráľa. Aj dnes totiž stojí v čele Západnej Samoy pokračovateľ jedného z kráľovských rodov – Melietoa Tanumafili II. Hoci Samoa nie je podľa ústavy kráľovstvom, tomuto kráľovi patrí oficiálne oslovenie Vaša Výsosť.

Mal som šťastie navštíviť aj tieto krásne, vzdialené miesta. Už druhý deň po príchode na Upolu som s manželkou môjho priateľa a ich malou dcérou kráčal po Ceste milujúcich srdcí k slávnej hrobke. Posvätné ticho naplnal len príjemný spev vtákov. Najednej strane kamenného sarkofágu je tabuľa s citátmi zo Starého zákona – dojemné slová Rút k Noemi, ktoré sú tak charakteristické aj pre Stevensona: „Kde pôjdeš ty, tam aj ja pôjdem, kdekoľvek sa usadiš, aj ja sa usadím, tvoj národ bude mojím národom a kde ty zomrieš, aj ja chcem zomrieť...“ Na opačnej strane je vyryté slávne Rekviem. A vtedy sa stal taký jeden malý zázrak, lebo to, ani nie šesťročne dievčatko, na mamin pokyn nám zaspievalo bezchybnou samojčinou osem veršikov z Rekviem.

Pod širým nebom hviezd je svit,
tam dajte v hrob ma uložiť.
Ako rád som žil, tak chcem aj umrieť,
tak chcem aj smrť svoju niestí.

Len tento verš mi dajte vryť:
Už leží tu, kde túžil byť,
námorník musel už domov ísť,
už doma je lovec z ciest.

Po celom súostroví sa bežne stretnete s pamiatkou po tomto spisovateľovi, v názvoch hotelov, ulíc, obchodov. V škole deti bežne spievajú jeho zhudobnené verše, pošta vydáva známky. Skrátka pamiatka na tohto človeka je stále až dojemavo živá. Aj dnešná generácia si zachováva jeho pamiatku s prekvapujúcou vďačnosťou.

Viliam Gaál

A zase Vás prosím o pomoc

Je tomu práve rok, ako som vás, milí čitatelia, filatelisti a zberatelia požiadal o pomoc a spoluprácu v súvislosti s akciou Rotorazec. Akcia sa veľmi úspešne rozbehla a prináša prvé výsledky i prekvapujúce zistenia. A ja naozaj zo srdca ďakujem každému, kto pomohol. Boli to: Poštové múzeum a Monika Poliaková – Banská Bystrica, Ing. Mirko Bachratý z Bratislavy, Miroslav Kováčik, Klára Minarčíková a Mária Mileťínová z Harmanca, Ing. Štefan Polák a Imrich Madluška z Banskej Bystrice, MUDr. Ján Dobrovolský z Michaloviec, Hubert Dobál, Ing. Jaroslav Kuběnka a Ing. Ján Marenčík z Košíc, Ivan Tvrdý z Hlohovca, Ing. Ján Maniaček a Július Šatura z Nitry, Vladimír Hladlovský z Banskej Bystrice, RNDr. Michal Zika z Bratislavy, Dr. Vladimír Chmelár z Košíc a redakcia Zberateľ z Bratislavy.

A teraz vás zase prosím o pomoc a spoluprácu. Spolu s Ing. Marenčíkom by sme chceli dať do „poriadku“ odtlačky výplatných strojov Francotyp, - ktoré poznáme ľudovo pod názvom „motýlik“. Poznáme ich výskyt a používanie za I. ČSR, z obdobia Slovenského štátu a potom ešte do roku 1948. Následné znárodňovanie a ďalšie zmeny urobilo za nimi bodku. Ich počet nebude vysoký, predpokladáme že tak okolo štyristo rôznych kusov. Okolo šesťdesiat ich je už nakreslených v rámci testovania nervovej sústavy. Ide však aj o spresnenie dátumov používania, prípadné chybné nastavenia dátumov a potom človek nikdy nevie čo ho prekvapí. A to je na tom to najkrajšie. A teda ak zase chcete



1738

Úradovňa
Robotnickej
sociálnej
poisťovne
v Ban. Bystrici



pomôcť dobrej veci tak Vám vopred ďakujem za xerokópie v originálnej veľkosti z územia Slovenska. Ale môžu byť aj z Podkarpatskej Rusi. Vladko Chmelár mi pred pár dňami napísal: „Vyčistil som jeden fiók“. Želám vám, aby ste tých „fiókov“ mali čo najviac.

Michal Kiššimon
976 03 Harmanec 23

POŠTOVÁ HISTÓRIA

Dušan Evinic

Filatelia, ako zberateľský odbor umožňuje budovanie rozlične zameraných zbierok. Jednou z pomerne rozšírenou oblastí filatelie je poštová história. Poštová história sa zaoberá dokladmi o prevádzke pôšt, poštovou históriou územných celkov, alebo ich častí a pomerne obľúbená je i zbieranie dokladov o činnosti pôšt na území jedného spravidla väčšieho mesta.

Poštové služby na území dnešného Slovenska alebo jeho časti poskytovalo v priebehu času viacero poštových správ. Z nich sú najvýznamnejšie: Rakúska poštová správa (do roku 1867), Uhorská poštová správa (1867 – 1918), Československá poštová správa (1918 – 1939 a 1945 – 1992), Maďarská poštová správa (1938 – 1945) a Slovenská poštová správa (1939 – 1945 a od roku 1993 doteraz).

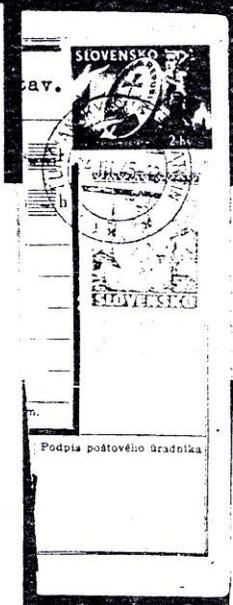
Zberatelia poštovej histórie sa zameriavajú na zbieranie dokladov o rozličných druhoch poštových zásielok, spôsoby ich prijímania, úhrady poštových poplatkov, dopravy a dodávania poštových zásielok adresátom.

Veľmi rozšírené je i zbieranie odlačkov rozličných druhov poštových pečiatok, rôznych vyhotovení poštových nálepiek a i ich provizórnych vyhotovení, s dôrazom na ich používanie jednotlivými poštovými služobňami ako napr. bežnou poštou, poštovnou, vlakovou poštou, poľnou poštou a podobne.

Nasledujúce ukážky majú za cieľ na obmedzenom priestore priblížiť aspoň časť z rozsiahleho záberu súčasti filatelie – **Poštovej histórie**.

POŠTOVÉ SPRÁVY NA SLOVENSKU

Poľný znám		Feladó		Postai feladóvévény 443 <i>Mprot</i> című, 18-1 számu (tárgy) ról.	Érték K f kg gr.	Súly kg gr.	Utánvétel K f K f	Frankódíj K f K f	809 1945-7-14
------------	--	--------	--	---	---------------------	----------------	----------------------	----------------------	----------------------



Zwei Briefmarken (Doppelpostwert) ferner einen Postwertbrief

Aufgabefremd

Tilbeh

253 DM 50 Pf

für Konto Nr. 800

Postfachamt

Berlin 6

Abfänger

Name, Wohnort, Straße, Hausnummer, Geburtsort, Stadt

Feder Thoma

Ernst Duringer

962-Engelberg

Eingegabli am *17.4.49*

Uteffizit (Rechnungs-Stationen, Rechnungsnummer oder bei Fernübergebühren Dienstleistungsstelle u. Rufnummer)

Allg. 533-12 7. 43. 54

mla, Justica

KEJ POUKÁZKE

Kč / h

Kč / h

rel

eplice

sanke

Okresné razítko

314

509
1945-7-14
SLOVENSKO

Postai feladóvévény.

Cím: *Szabó Gyula*

Bemeltetési hely: *OCANA*

809
1945-7-14
SLOVENSKO

Na území Slovenska pôsobili viaceré poštové správy. Najvýznamnejšie z nich boli: rakúska, uhorská, československá, maďarská, nemecká a slovenská.

Československá poštová správa pôsobila na území Slovenska v dvoch časových obdobiach a to 1918 – 1939 a 1945 – 1992.

Slovenská poštová správa v dvoch časových obdobiach a to v rokoch 1939 – 1945 a od vzniku Slovenskej republiky 1.1.1993 dodnes.

ĎALŠIE SLUŽBY POŠTY

POŠTOVÁ SPORITELŇA
V BRATISLAVE

09782.

Číslo 100 / spor. 1946-11.



Poštový úrad

Poštová sporiteľňa
Bratislava
2497

DOPO

Poštovné vyúčtované priamo.
(§ 36 zák. č. 55/1944 Sl. z.)

Zlaté Moravce

Š III - 119.

Tablivo 769 (VII.45.)

RAM Došiel pod č. 125		EX
Košice =		
Služobné údaje, smer dopravy		

Pošta okrem dopravy poštových zásielok zabezpečovala i iné služby pre verejnosť, ako napríklad príjem a doručovanie telegramov, sprostredkovanie telefonických hovorov a i služby Poštovej sporiteľne

PODACIE NÁLEPKY

Jag. Kováčik
Košice
110 08 3 110

VZ

110 08 3 110

**1. TRIEDA
1. CLASSE**



	Žilina 1
	RS 75 469 360 0 SK
	RS 75 469 360 0 SK

110 08 3 110
110 08 3 110
110 08 3 110
110 08 3 110

60

27 X



Poštová sprievodka

1'10
Kčs

Sená nálepka vplátné známky

Odosielač: *Ficoček Štefan*
VP ŠB B. Mária

Druh obalu: *Priadlie*
Cena: *5000* Kčs

Adresa: *Alžbeta Filšáková*
Slabo. Telko. c. 102.
110 08 3 110

Poplatky pri dodaní
Doplatné Kčs
miest. dopr.

Podacie nálepky, ktoré môžu mať rozličné vyhotovenia sa používajú na doporučené listy, cenné listy, obyčajné balíky a cenné balíky.

Nálepky na cenné listy resp. cenné balíky majú spravidla červený papier, alebo červené texty. Podacie nálepky majú spravidla vytlačené podacie číslo, názov podacej pošty a spravidla i skratku označenia zásielky

POŠTOVÉ TLAČIVÁ

Nyomatványssám 84. Postal földó-vevény utatrányról.

Postai földó-vevény

(Czím:) *V. Gyarmenkei*

-nak *C. Jermén* részintett,

keszpenzben befizetett: *24* K *78* Ft-ól szűlő,

1.000 számú postautatrányról.

teret: utatránydíj K *20*

• díj kifiz. értéstenyger: >

• expressz-díj >

• utatrány díj >

(Felleevő közeg aláírása) *M. Jermén*

500. III. ország. 200. Ft. 1. fény. 30. ábr. 5. 44. 40.
Posta-telepítési és -üzemeltetési törvény.

Poc Dobsina I. — Bulletin d'expédition. *54*

185 350 árúbevallás vagy más okmány.
3874. Rations en douane ou autres documents.

ték: — címet: *pl. Dobosóka*

• név: *Jelénai*

• tartalma: *jelénai*

• hely: *Lándrasötfaló*

• cím: *Repesán*

Postai előjegyzések: — Notices postales:

kg gr. Porto K C. *4*

lyitás

magá

Országok minden postahivatalainál

Posta pri svojej rozsiahlej činnosti používa i rozličné tlačivá. Tieto je možné rozdeliť na poštové vzorce, ako sú napríklad peňažné poukážky a balikové sprievodky, a iné tlačivá ako sú podacie listky, podacie knihy, rozličné zoznamy, prehľady

**KONGRES MLADÝCH FILATELISTOV SLOVENSKA
V PRIESTOROCH INŠTITÚTU VZDELÁVANIA
VETERINÁRNYCH LEKÁROV V KOŠICIACH
7. a 8. mája 2004**

Komisia mládeže Zväzu slovenských filatelistov usporiadala prostredníctvom organizátora Regionálnej komisie mládeže východného Slovenska v spolupráci so spolu organizátormi : Košickými krúžkami mladých filatelistov, Krúžkom mladých filatelistov v Poprade, Štátnou vedeckou knižnicou v Košiciach, Univerzitou veterinárskeho lekárstva v Košiciach, Maticou slovenskou v Košiciach, Inštitútom vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach, Poštou Košice 1 a Olympijským klubom v Košiciach, Kongres mladých filatelistov Slovenska a Finále filatelickej olympiády mládeže v dňoch 7. a 8. mája 2004 v Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov Košice, Cesta pod Hradovou 13/A.

Každé podobné stretnutie, akými sú napríklad aj kongresy mladých filatelistov, bývajú dôvodom k bilancovaniu, zamysleniu sa nad významom toho, čo robia krúžky mladých filatelistov. Kongresy znejú trochu nadsadene, ale i tak majú vždy svoju neopakovateľnú atmosféru zo stretnutí filatelistov, s príslušníkmi našej mlade zo ZSF. Vedúci, ktorí sem do Košíc priviedli svojich mládežníkov, patria medzi najväčších obetavcov filatelie, pretože ich výchove dávajú týždeň čo týždeň niekoľko hodín, ktoré by inak mohli venovať sebe, rodine, svojmu koníčku. Popri oslavách metropoly východu, prišli sem najlepší z mládežníkov zo Slovenska, aby si zmerali sily vo finále filatelickej olympiády. Naša olympiáda prešla za roky existencie viacerými zmenami, ale je stále tu, a dokazuje napriek ťažkostiam, že mládežnícka filatelia žije. V Košiciach sme sa viacerí už na kongresoch stretli v minulosti a i teraz ako pri predošlých príležitostiach prišli aj tí, ktorí tu ešte neboli. Organizačný výbor urobil maximum preto, aby sa podujatie vydarilo. V našej metropole východného Slovenska je naoz pozerací a preto aj s ťútosťou konštatujeme, že je škoda, že sa sem nechodíme stretávať častejšie. Veď z Bratislavy do Košíc nie je ďalej ako z Košíc do Bratislavy... ale presne rovnako. A mládežnícka filatelia tu vždy stála na vysokom piedestáli!

Máj je pre naše mesto veľmi vzácný a slávnostný mesiac. Pripomíname si jednu z najvýznamnejších udalostí v dejinách mesta, keď 7. mája 1369 panovník Ľudovít Veľký udelil Košiciam ako prvému európskemu mestu erbovú listinu. Od roku 1995 túto udalosť rámcujú v prvých siedmich dňoch mája celomestské oslavy, do prípravy ktorých sa zapája spoločne mnoho inštitúcií, spolkov, občianskych združení. Každý z organizátorov považuje za česť, že môže svojou akciou prispieť k oslavám a ukázať ďalšiu z mnohorakostí nášho mesta. Týždňové oslavy Dňa mesta sú vďaka tomu bohatou a širokou prehliadkou toho, čomu sa Košičania môžu venovať, čo majú radi a čo ich obohacuje.

Do programu osláv sa opäť zaradili aj košickí filatelisti všetkých generácií. Našu zberateľskú vášeň veľmi oceňujú nielen rôzne inštitúcie, čelní predstavitelia mesta ale aj občania, ktorí sa zúčastňujú na našich výstavách, výmenných schôdzkach a podujatiach, poriadaných klubmi filatelistov a krúžkami mladých filatelistov s pričinením spolupracujúcich inštitúcií a organizácií sponzorov. S rovnakým obdivom, ako v chlapčenských časoch, hľadáme na malé zúbkované obrázky s rôznou tematikou a prijímame nadšenie mladších, starších i vekovo pokročilých. Akýkoľvek záujem

človeka je vzácny a treba ho podporiť. Mladý človek istý čas hľadá objekty svojho záujmu. Zbiera mnoho rôznych vecí, ktoré sú v dospelosti svedectvom o jeho životnom objavovaní. Ak sa záujem vykryštalizuje práve k filatelii, je to veľmi dobré. Tento zberateľský odbor zahŕňa nielen samotné okamihy zbierania, výmeny exemplárov filatelistického materiálu, hľadania nových, ale aj dlhé hodiny štúdia a poznávania. To je na filatelii veľmi vzácné. Geografia, história, politika, kultúra, šport a mnoho ďalších odborov takmer každej ľudskej činnosti sa skrýva v poznaní skutočnej hodnoty každej poštovej známky.

Tohtoročný máj je slávnostný aj vďaka ďalšiemu rozmeru. Vstupujeme do Európskej únie, do spoločenstva krajín, kde naše mesto z historického hľadiska vždy patrilo. Aj filatelisti majú európske brány poriadne „prechodené“, veď poštový styk od jeho vynálezu máločo dokáže zastaviť. Európa je náš priestor, ktorý teraz môžeme vidieť v nových rozmeroch, s novými možnosťami.

Sprievodná akcia Kongresu mladých filatelistov Slovenska je 5. Mestská filatelisticko-filokartistická výstava bola inštalovaná v Slovenskom technickom múzeu. Práve preto, že sa Slovenská republika stáva od 1. mája tohto roku súčasťou Európskej únie výstava prezentuje aj európsky región a tematicky je zameraná na olympijské hnutie zhodne s tematikou tohoročnej filatelistickej olympiády mládeže. Slovensko na výstave sa predstavuje na historických pohľadniciach s etnografickou tematikou zobrazujúcou jeho ľud, prácu a remeslá, slávnostné i pracovné oblečenie a ľudové staviteľstvo.

Do súťaže Finále filatelistickej olympiády mládeže sa zapojilo 21 súťažiacich v štyroch vekových kategóriách z troch regiónov Slovenska a Bratislavy. Z nášho regiónu východného Slovenska sa v kategórii „Z“ umiestnil na 1. mieste Marián Sedlák z Košíc (vedúci KMF Dr. A. Bárd) na 3. mieste Jakub Novotný z Košíc (vedúci KMF prof. Dr. I. Maraček a Dr. Z. Kostecká), v kategórii „A“ na 5. mieste Marko Kraner a 6. mieste Karol Matto obidvaja z Košíc (vedúci KMF prof. Dr. I. Maraček a Dr. Z. Kostecká) v kategórii „B“ na 3. mieste Ivana Kovalčíková z Košíc (vedúci KMF Dr. A. Bárd) a v kategórii „C“ Daniel Rančák z Popradu (vedúci KMF ing. J. Rančák).

Rada ZSF má v pozornosti mládežnícku filateliu, ktorá je budúcnosťou organizovaného a kvalifikovaného zberateľstva poštových známok a filatelistického materiálu. Ďakujeme zväzovým orgánom, spoluorganizátorom a sponzorom za možnosť vzájomného stretávania sa a vyslovujeme želanie, aby úspešných vedúcich krúžkov bolo viac, aby rady mladých filatelistov narastali. Kongres v Košiciach k propagácii a realizácii týchto zámerov primerane prispel. K podujatiu a z pridruženým akciám bol vydaný katalóg, v ktorom sú uvedené všetky reálie a materiály podujatia aj akcií.

V mene usporiadateľa, organizačného výboru na čele s MVDr. Alexandrom Bárdom, CS. a spoluorganizátorov dovoľujeme si aj touto cestou srdečne a úprimne poďakovať sponzorom a sympatizantom, ktorí prispeli k usporiadaniu podujatia a pridružených akcií svojimi darmi a materiálnou pomocou. Zvlášť ďakujeme organizáciám a inštitúciám: OZ Východoslovenské riaditeľstvo pôšt Košice, Štátna vedecká knižnica Košice, Mestská časť Košice – Staré mesto, Slovenské technické múzeum Košice, Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov Košice, Národné referenčné laboratórium pre pesticídy Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach, Pharmacopola Košice, Združenie klubov filatelistov vo východoslovenskom regióne.

Osobitné poďakovanie patri menovite doc. Ing. Ľubomírovi Flochovi, PhD., za prevzatie záštity nad Kongresom mladých filatelistov Slovenska a JUDr. Zdenkovi Trebuľovi, primátorovi mesta Košice, za prevzatie záštity nad 5. Mestskou filatelisticko-filokartistickou výstavou.

Prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc,
člen Organizačného výboru kongresu



Kongres mladých filatelistov Slovenska 7.5.2004 – prednáška Ing. Miroslava Gereca



*Finále filatelickej olympiády mládeže 7.5.2004 odovzdávanie cien. Marián Sedlák –
ocenенý mládežník*

NAŠI JUBILANTI

ING. DEZIDER LABANC 80 ROČNÝ

V tomto roku oslávil svoje životné jubileum – 80 rokov – významný organizátor filatelistického života v Košiciach Ing. Dezider Labanc.

Aktívne sa zúčastňoval na organizačno-technickom zabezpečení košických filatelistických výstav ako aj ďalších významných filatelistických aktivít. Medzi jeho zberateľské záujmy patria známky, celistvosti a celiny Slovenska, Československa a Maďarska. Veľkou mierou sa zaslúžil o rozvoj spolupráce s Egerským mestským filatelistickým klubom v Maďarskej republike. Postupne vybudoval a vystavoval tri námetové exponáty a poštovohistorický exponát o Košiciach. Svoje bohaté teoretické a praktické vedomosti nezištne odovzdával mladým filatelistom.

Do ďalších rokov života prajeme nášmu jubilantovi pevné zdravie, životný optimizmus a radosť z našej spoločnej záľuby – filatelie.

Výbor KF 54-01 Košice

MILOŠ BARNET 80 ROČNÝ

Vážený priateľ,

dovoľ nám, aby sme pri príležitosti Tvojho vzácneho životného jubilea vyjadrili naše úprimné poďakovanie za Tvoju dlhoročnú aktívnu účasť na rozvoji mládežníckej organizovanej filatelie v Košiciach.

Svojou zodpovednou a svedomitou prácou ako vedúci krúžku mladých filatelistov V 316 v Košiciach si prispel k plneniu náročných úloh v oblasti výchovy našej mladej filatelistickej generácie. Je aj tvojou zásluhou, že organizovaná mládežnícka filatelia v Košiciach zaznamenala prenikavé úspechy a čestne plnila svoje výchovno spoločenské poslanie.

K tvojmu životnému jubileu zo srdca prajeme veľa zdravia, šťastia a optimizmu.

Regionálna komisia mládeže
východoslovenského regiónu

V tomto roku sa dožil dlhoročný člen výboru KF 54-01 v Košiciach pán Teodor Magda významného životného jubilea 70 rokov.

Výbor KF 54-01 v Košiciach vysoko pozitívne hodnotí zodpovednú a iniciatívnu organizátorskú prácu pána Magdu, ktorý vždy ochotne a nezištne vykonáva v prospech rozvoja košickej organizovanej filatelie. Doteraz zastával a zastáva aj v dnešnej dobe viaceré funkcie: správca kolovania, správca novinkovej služby a člen revíznej komisie KF 54-01 v Košiciach. Je držiteľom zlatého čestného odznaku ZSF. Členom klubu je od roku 1972.

K vzácnemu životnému jubileu zo srdca prajeme veľa zdravia, šťastia, životného optimizmu a osobné potešenie z našej záľuby.

Výbor KF 54-01 Košice



*Slávnostné podpísanie dohody o spolupráci medzi Slovenským technickým múzeom
Košice a Klubom filatelistov 54-01 v Košiciach.*

*Na snímke Ing. Eugen Labanič, riaditeľ STM Košice pri podpise
a MVDr. Alexander Bárd, predseda KF 54-01 Košice
Zasadačka STM – 13. augusta 2004*

DOHODA O SPOLUPRÁCI

uzavretá medzi Slovenským technickým múzeom Košice,
v zastúpení riaditeľom Ing. Eugenom Labaničom

a

Klubom filatelistov 54 – 01 Košice,
V zastúpení predsedom MVDr. Alexandrom Bárdom, CSc.

Slovenské technické múzeum v Košiciach a Klub filatelistov 54 – 01 v Košiciach vedomé si potreby rozvíjať vzájomnú, obojstranne výhodnú spoluprácu v rámci plnenia svojich úloh a v záujme presadzovania celospoločenských potrieb rastu a rozvoja kultúrnej a poznatkovej úrovne občanov a jednotlivých kategórií obyvateľov Slovenska a východoslovenských regiónov zvlášť, rozhodli sa uzavrieť túto dohodu:

I.

Predmet dohody

Predmetom dohody je spolupráca pri propagácii a rozvoji zberateľskej, výstavníckej a osvetovo-vzdelávacej činnosti s osobitným zameraním na kultúrno-estetické pôsobenie a na výchovu mládeže s usmerňovaním na racionálne využívanie voľného času.

II.

Záväzky zmluvných strán

Záväzky obojstranné:

Obidve zmluvné strany budú spolupracovať pri organizovaní výstav, súťaží výstavných návrhov detí a mládeže na poštové známky, mestských a regionálnych stretnutí mládeže, Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie, ako aj ďalších spoločenských aktivít a podujatí.

Obidve strany budú koordinovať svoju výstavnícku činnosť tak, aby sa do jednotlivých podujatí mohli sa vzájomne zapájať a príslušné podujatie prehliť, rozšíriť a aj efektívnejšie propagovať.

Zaväzujú sa, že budú operatívne riešiť problémy vzniknuté pri plnení svojich programovaných úloh vyplývajúcich z dohody a jedenkrát za rok vyhodnotia jej plnenie a upresnia pripravený harmonogram úloh a navrhnutých prác na ďalšie ročné obdobie.

Záväzky Klubu filatelistov 54 – 01 v Košiciach:

KF 54 – 01 svojou činnosťou bude účinne prispievať k propagácii Slovenského technického múzea v Košiciach a jeho aktivít i poriadaných podujatí.

V dohodnutej periodicite bude organizovať filatelistické a filokartistické výstavy a odborné-spoločenské podujatia.

Vo svojich vydávaných publikáciách, odborných filatelistických periodikách ako aj v dennej tlači a iných masovokomunikačných médiách bude systematicky propagovať činnosť Slovenského technického múzea v Košiciach.

Poskytne pre potreby Slovenského technického múzea bezplatne filatelistické výstavné zariadenie.

Záväzky Slovenského technického múzea:

STM poskytne pre plánované a obojstranne schválené aktivity a poriadané podujatia Klubu filatelistov 54 – 01 v Košiciach vhodné priestory.

Poskytne primerané priestory na uskladnenie výstavného zariadenia a poverí pracovníka múzea hmotnou zodpovednosťou za uskladňovaný materiál.

III.

Ostatné dojednania

Zmluvné strany sa dohodli, že k tejto dohode budú vypracované ročné realizačné plány zahrňujúce časový harmonogram aktivít a poriadaných podujatí, v ktorých budú konkretizované jednotlivé úlohy spoločného záujmu.

Dohoda sa uzatvára na dobu neurčitú a môže sa kedykoľvek zmeniť, doplniť, rozšíriť, prehĺbiť, upresniť, alebo ukončiť písomnou formou dodatku k tejto dohode alebo jej písomným zrušením písomnou dohodou obidvoch zmluvných strán.

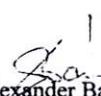
IV.

Záverečné ustanovenia

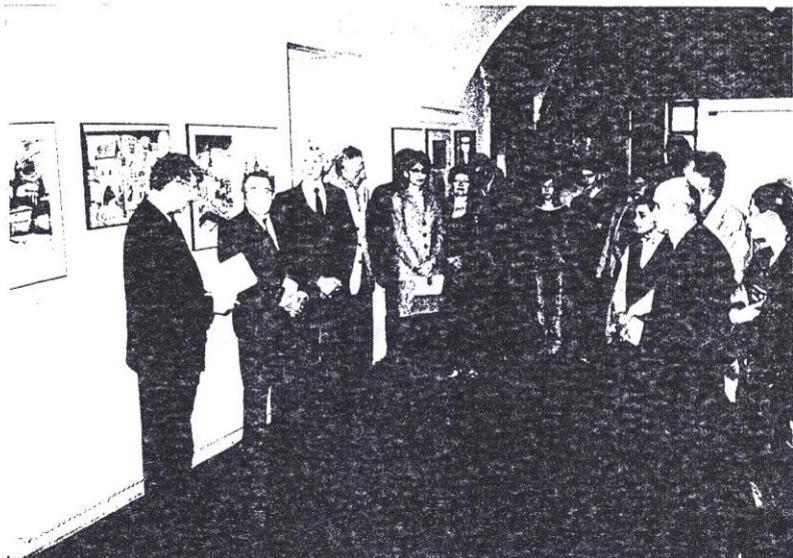
Dohoda je vyhotovená v štyroch rovnopisoch, z ktorých každá zmluvná strana obdrží po dvoch vyhotoveniach.

Táto dohoda nadobúda účinnosť dňom jej podpisu zástupcami obidvoch zmluvných strán.

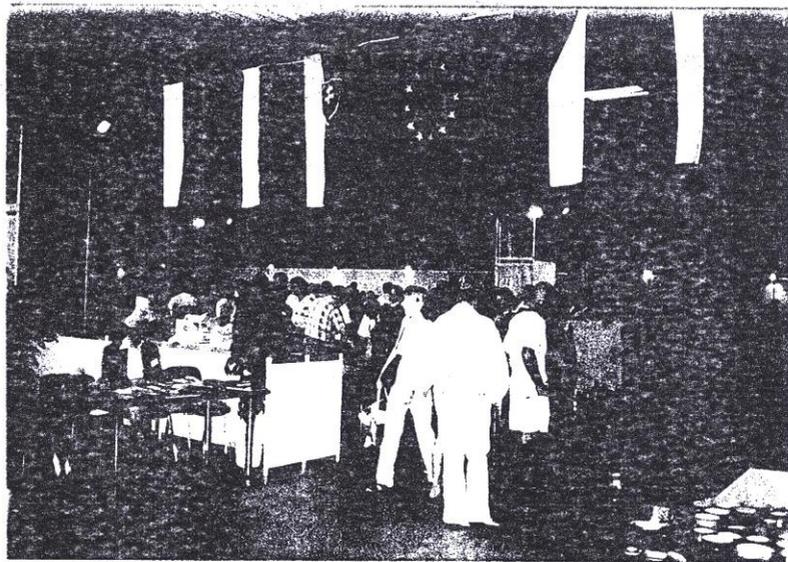
V Košiciach:13.8.....2004


MVDr. Alexander Bárd, CSc.
predseda Klubu filatelistov
54 – 01, Košice


Ing. Eugen Labanič
riaditeľ Slovenského technického
múzea, Košice.



*Vernisáž 5. filatelisticko - filokartistickej výstavy v Slovenskom technickom múzeu
1. mája 2004*



*I. veľká medzinárodná burza zberateľov
Košice 14. – 15. augusta 2004*



POŠTOVÉ ZÁSIELKY 1. TRIEDY

*rýchle a spoľahlivé doručenie
Vašich listov a balíkov*

listy 1. triedy
doručené nasledujúci pracovný deň

balíky 1. triedy
doručené do 2 pracovných dní

STM

SLOVENSKÉ TECHNICKÉ MÚZEUM

Hlavná 88, tel.: 055 - 62 240 35-36

STÁLE EXPOZÍCIE:

- HUTNÍCTVO a expozícia VSŽ, a.s. Košice
- BANÍCTVO, STROJÁRSTVO, CHEMICKÁ EXPOZÍCIA
- UMELECKÉ KOVÁČSTVO
- ENERGETICKÉ ODDELENIE AURELA STODOLU
- OZNAMOVACIA ELEKTROTECHNIKA - ZÁZNAM A REPRODUKCIA ZVUKU
- VÝVOJ PÍSACÍCH STROJOV
- ÚŽITKOVÉ A OZDOBNÉ PREDMETY Z KOVOV
- Z DEJÍN FYZIKY NA SLOVENSKU
- ASTRONÓMIA - pozorovacia technika a astronómia na Slovensku



BIOVETA SK
RADÍ A POMÁHA

**BIOVETA SK, spol. s r.o. ponúka
ODBORNÉ PORADENSTVO PRE
CHOROBY ZVIERAT**

Kontakt:

MVDr. Darina Pospíšilová, PhD.

Poradca pre chov a choroby hydiny

mobil: 0908 705186, e-mail: pospisilova@bioveta.sk

MVDr. Juraj Salaj, PhD.

Poradca pre hovädzi dobytok a maľe prežuvavce

mobil: 0905 748040, e-mail: salaj@bioveta.sk

MVDr. Margaréta Salajová

Poradca pre psov, mačky a kožušinové zvieratá

mobil: 0907 723667, e-mail: salajova@bioveta.sk

MVDr. Ľudovít Černek

Poradca pre chov a choroby ošípaných

mobil: 0905748041, e-mail: cernek@bioveta.sk

MVDr. Patrik Ličko

Poradca pre chov a choroby ošípaných, psov, mačiek

kožušinových zvierat pre Východoslovenský kraj

mobil: 0905 748042, e-mail: licko.bioveta@zoznam.sk

www.bioveta.sk



• NA SLOVENSKU SÚ PROBLÉMY ČASTO AJ S KRÚŽKAMI MLADÝCH FILATELISTOV.

Košice vo filatelii 15/2004

Zborník príspevkov o aktivitách košických filatelistov.

Vydala Štátna vedecká knižnica v Košiciach pre KF 54 – 01 v Košiciach a Združenie klubov filatelistov východného Slovenska pre účely vzdelávania.

Prípravili: Ing. Ján Maniaček st., Dr. Vladimír Chmelár, Viliam Gaál, Ing. Ján Marenčík,
Dr. Tichomír Kotek, Michal Kiššimon, Dušan Evinic, Ing. Juraj Németh,
Prof. MVDr. Imrich Maraček, DrSc., MVDr. Alexander Bárd, CSc.

Adresa redakcie: Ing. Ján Marenčík, Sputniková 1, 040 12 Košice

Náklad: 200 kusov

Texty neprechádzajú jazykovou úpravou.

Dané do tlače: 21. 11. 2004

Emisný plán slovenských známok na rok 2005 (15.10.2004)

Číslo	Dát. Vyd.	Názov	Druh	Rozmery	Nom v Sk	Nákl. v mil.	Počet na TL	Tlač. Upr.	Spríev. Mat.
1.	31.1.	Valentínska známka	Výpl.	19x23	9	3	100	TL	CM
2.	14.2.	Rodina	Výpl.	19x23	9	6	100	TL	-
3.	14.2.	Banská Bystrica-750. výročie	Priležit.	30x40	16	0,3	50	TL	PaL
4.	10.3.	Zdenka Schelingová	Priležit.	23x40	34	0,14	1	H	-
5.	10.3.		Výpl.	30x23	9	1,5	50	TL/ZZ	CM
6.	31.3.	Cyklistika	Výpl.	30x23	19	0,5	50	TL	-
7.	22.4.	EUROPA – Gastronómia	Priležit.	40x23	22	0,5	8	UTL	NL
8.	29.4.	Bratislavský mier	Výpl.	23x30	23	0,8	50	TL	-
9.	16.5.	Svet. rok fyz. - D. Ilkovič, F. Lenard	Priležit.	30x23	25	0,5	50	TL	-
10.	23.5.	Deťská známka-anketa z Fifika	Výpl.	30x23	9	2	50	TL	-
11.	23.5.	Bienále ilustrácií Bratislava	Priležit.	23x30	30	2	50	TL/ZZ	-
12.	30.6.	Ochrana prírody – Kone	Priležit.	40x23	31	0,2	1+1	H	CM
13.	30.6.	Ochrana prírody – Kone	Priležit.	40x23	29				CM
14.	14.9.	Spoločné vydanie	Priležit.	30x23	18	1	8	UTL	PaL
15.	22.9.	Techn. pamiatky – Čierny Balog	Priležit.	40x23	24	0,3	50	TL	NL
16.	22.9.	Techn. pamiatky – Čierny Balog	Priležit.	40x23	33	0,3	50	TL	-
17.	20.10.	UMENIE - Barokové umenie	Priležit.	40x50	35	0,2	4	UTL	-
18.	20.10.	UMENIE –Súčasnú umenie	Priležit.	40x50	28	0,2	4	UTL	-
19.	16.11.	Vianočná zn. 2005 - Traja králi	Výpl.	19x23	9	4	100	TL/ZZ	CM
20.	25.11.	Deň poštovej známky	Výpl.	40x23+k	15	0,3	30	TL	NL

